

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 50



Politikos apžvalga

Estijos naujoji vyriausybė aktingai veikia.

Neseniai estų parlamentas buvo suteikęs vyriausybei nepaprastus įgaliojimus kovoje su ekonomine krize. Bendrai, pagal Estijos konstituciją vyriausybės teisės yra parlamento apręstos ir be jo vyriausybė jokio svarbaus žygio negali padaryti. Tačiau paskiausiu laiku Estijoje buvo įsitikinta, kad kovoje su krize, kur reikalingas pasiryžimas, griežtas veikimas ir aktyvus veikimo organas, sunku vyriausybei laikyti valstybės vairą, kai ji savo veikime labai apręžta. Tai suprato ir parlamentas, kuris neseniai suteikė vyriausybei platesnių įgaliojimų. Dabar vyriausybė galės sumažinti tarnautojų algas, užtraukti paskolą ir t. t. Pats parlamentas dabar nutraukia savo darbą trims mėnesiams ir leidžia vyriausybei vienai veikti.

Latvių susitarimas su lenkais dėl sienos sutvarkymo.

Šiomis dienomis latviai susitarė su lenkais dėl latvių-lenkų sienos sutvarkymo. Tartasi buvo tik dėl techniškių priemonių šiai sienai sutvarkyti. Kadaise buvo ginčų dėl šios sienos. Mat, lenkai savo laiką pretendavo į šešius valsčius Alūkštos apskrityje. Lenkų spauda dėl to keldavo triukšmą. Dabar lenkai nusiramino ir nuo to nepamatuoto reikalavimo atsisakė.

Neramumai Lenkijos okupuotuose kraštuose.

Neseniai įvyko rimtos riaušės Lvove (lenkų okupuota Ukraina). Per šiuos neramumus daug buvo sužeistų ir net pora aukų. Neramumai buvo daugiausia nukreipti prieš žydus, bet jie turėjo tikslą kompromituoti vyriausybę, tai buvo surošę N. D-kai (taip vadinama Lenkijoje katalikų partija, kuri prisidengė vardu „Nacionaldemokratai“). Prasidėjo tie neramumai visai dėl nekalto įvykio: lenkų studentai — „tautos branduolys“ susimušė ties smukle su kažkokiais įtartinais žmonėmis iš nakties gyvenimo viešpačių, ir vienas tų studentų buvo nukautas. Rodos, paprastas kriminalinis įvykis, bet studentai ne tik dėl to nesusigėdo, jie dargi paskelbė nukautą studentą šventa auka ir šaukė žmonės atsiskaityti su žydais (kadangi užmušėjas atsitiktinai buvo žydas). Prasidėjo neramumai, ir policija negalėjo minios nuraminti.

Ko Prancūzija reikalauja iš naujos vokiečių vyriausybės.

Sąryšy su naujojo Vokietijos kanclerio gen. Šleicherio paskyrimu prancūzų spauda pasisako, ko dabar prancūzai iš Vokietijos reikalauja. Prancūzija reikalauja, kad kariuomenė nebūtų padidinta; ji gali būti patobulinta kokybės atžvilgiu, bet ne padidinta. Be to, prancūzai reikalauja, kad vokiečiai nesiveržtų į lenkų sieną; jie gali kiekvienu atveju savo sienas ginti, bet neveržtis į kitų valstybių sienas. Bendrai, prancūzų spauda apie naują vokiečių vyriausybę ir jos uždavinius užsienių politikos atžvilgiu kalba labai taikinga nuotaika.

Amerika nesiskubina panaikinti svaigalų.

Jungtinėse Amerikos Valstybėse buvo išrinktas demokratų kandidatas Rooseveltas prezidentu ir, kaip žinoma, jis yra prohibicijos (svaigalų uždraudimo) priešininkas. Dabar jau einama prie šio uždraudimo panaikinimo. Tačiau dar yra daug kliūčių, ir daugelis valstybės vyrų vis stengiasi šį panaikinimą atstumti kai kuriam laikui. Mat, kraštui mažai laimės iš tų svaigalų, laimi tik izdas piliečių sąskaita. Tiesa, niekas nepriverčia gerti, bet minia nemoka susivaldyti, ir svaigalai ne vieno žmogaus gyvenimą suardo.

Skandinavijos valstybių ekonominė sąjunga.

Skandinavijos valstybės (Švedija, Norvegija, Danija ir net Belgija) sudarė ekonominę sąjungą. Ši sąjunga turi tikslą ekonominius reikalus tarp tų valstybių tvarkyti ir jų ekonomiką tobulinti.

Ginčas tarp anglų ir persų Azijoje.

Neseniai ištiko konfliktas tarp Anglijos ir Persijos dėl alyvos šaltinių. Persijos vyriausybė ir parlamentas, visos tautos palaikomi, anglams nenusileidžia, o Rusija yra pasiryžusi Persijai šiuo atžvilgiu padėti. Rusijos spauda nurodo, kad tai yra pirmas pasikėsinimas prieš anglų valdžią rytuose ir, jei jis įvyks, tai seks dar kiti.

50 nr.

Gerbiamieji mūsų poetai!

**Duokit
linksmos nuotaikingos
poezijos!**

pėstininkams, artileristams,
raitininkams, technikams,

**kur vyrautų
tautybė, darbas, patvarumas,
drausmė, sveikos pra-
mogos, jumoras.**

Geresnieji eilėraščiai bus harmonizuoti ir dainuojami dalyse. Todėl pageidaujama, kad jų ritmas būtų gyvas, muzikalus.

„Karys“ kaime.

Jau keturiolikti metai, kai „Karys“ sėja savo idėjas tautiečių širdyse. Per tą, palyginus su žmogaus amžiumi, trumpą laiką „Karys“ lankė daugelį mūsų tautiečių ir maitina dvasišką penų išalkusią jaunąją.

Kaimo jaunimas, atėjus ilgiesiems rudens vakarams, su noru skaito „Kari“, kuris vaizdžiai aprašo karių gyvenimą ir jų santykius su visuomene. Ypatingai domisi jaunuoliai, kuriems prieš akis kariuomenės gyvenimas; domisi taip pat seneliai, kurie pėsti grįžo iš Sibiro. Jie godžiai gando kiekvieno perskaityto sakinio mintis, jiems prisimena Sibiro tyrlykuiose praleistos jausnystės dienos ir džiaugiasi dabartiniu kariuomenės gyvenimu, jo harmoningu sutvarkymu. Taip pat skaito „Kari“ ir daugelis geltonkasių mūsų merguželių, kurios, išleisdamos savo mylimuosius į kariuomenę, prisiekė perskaityti kiekvieną „Kario“ nr. ir grįžus jiems iš kariuomenės sudaryti vieną tautišką šeimą.

Bendrai, „Karys“ turi užkariavęs jaunimo širdis, kurie didžiausiu atsidėjimu skaito kiekvieną naują pasirodžiusį „Kario“ nr. Tikiu, kad išauš rytas, kada kiekvieną kaimo gyventoją kas savaitę lankys gražus savo išvaizda ir pilnas kilnių minčių „Karys“.

J. Bduks.

Pasikalbėjo.

— Jonai, ar ateinantiems metams išsirašysi „Kari“?
— O tu, Petrai, ar nevalgysi kitais metais duonos?
— Kaip?! Be duonos — negyvensiu!
— Taip ir aš be „Kario“ negyvensiu, nes jis yra mano dvasios duona!

ps.

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 m. KAINA: visiems metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt., 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai.

„Spindulio“ B-vės spaustuve Kaune.



KARYS

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XIV metai

Kaunas, 1932 m. gruodžio 8 d.

Nr. 50 (715)

Spaudos reikšmė kariuomenei taikos ir karo metu

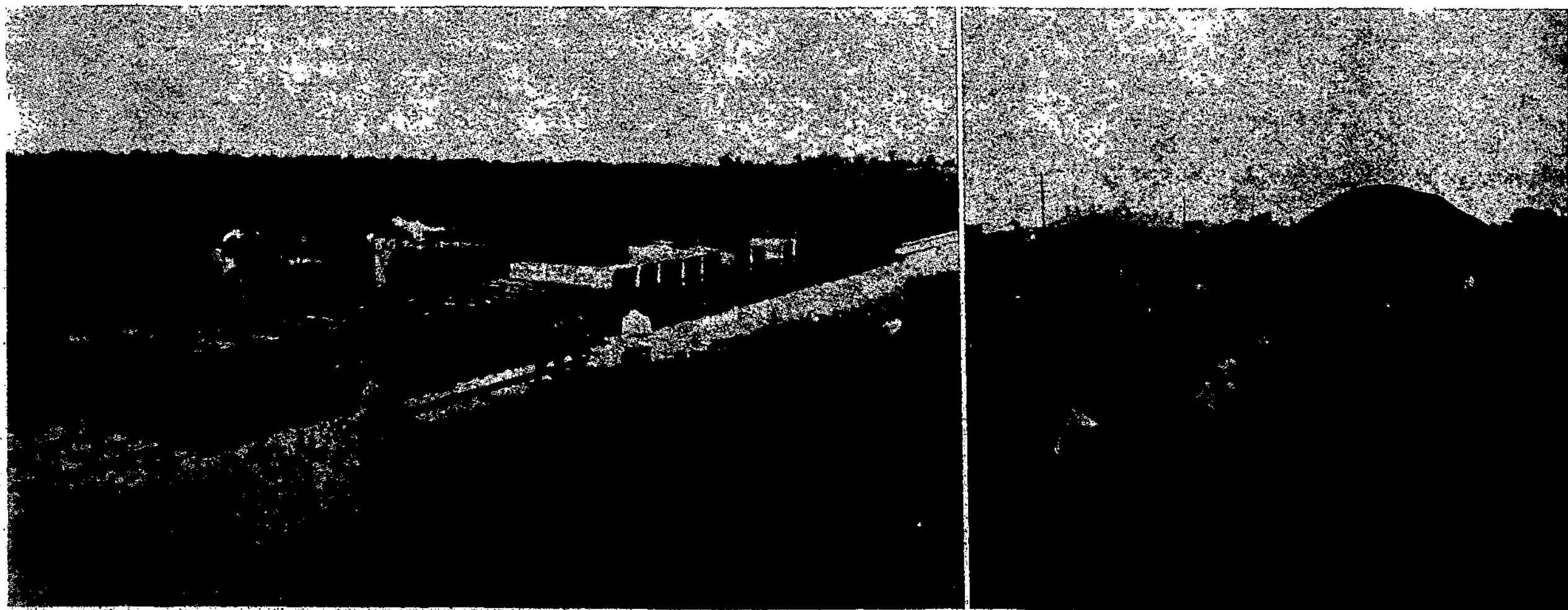
Pasaulis turėtų būti ypatingai dėkingas tam, kas pirmas išgalvojo būdą žmogaus mintį užrašyti sutartiniais ženklais, raštu. Deja, mes to žmogaus nebežinome. O tuo tarpu jo geniališkas išradimo vaisius — spauda pasidarė tokia galinga jėga ne tik atskirų draugijų, partijų, valstybių, bet ir viso pasaulio reikaluose, kad dabar spauda vadinama net atskira galinga valstybe.

Spaudos reikšmė visuomenei yra be galo didelė, o kadangi kariuomenė yra ne kas kita, kaip organizuota visuomenės dalis, tai spaudos įtaka kariuomenei yra nė kiek nemažesnė. Britų generolas Epplin'as yra pasakęs, kad „kariuomenė kovoja taip, kaip galvoja jos tauta, visuomenė“. Šį pasakymą galima dar daugiau praplėsti ir pasakyti, kad kariuomenė kovoja taip, kaip ji galvoja, nes, kaip yra pasakęs Kurtis, „mintys tai kulkos“.

Kariuomenė negali gyventi visai atsiskyrusi nuo visuomenės, todėl ir visos tos idėjos, mintys, propaganda, kurios galingos spaudos yra platinamos visuomenėje, negali aplenkti kariuomenės ir veikia ją. Kadangi kariuomenės uždavinys stovėti valstybės nepriklausomybės ir laisvės sargyboje, todėl visuose tautos klausimuose, kurie šiaip ar taip liečia visos valstybės, visos tautos reikalus ir ypatingai jos saugumą, kariuomenė yra ypatingai jautri. Tad šioje srityje spaudos padarytas neatsargus žingsnis vienon ar kiton kryptin kariuomenei gali padaryti nemaža žalos.

Kariuomenė yra svarbiausias argumentas, tvarkant savo krašto vidaus ir užsienio politikos reikalus. Kada tautos vadai, kovodami už savo krašto laisvę, išsemia visas jų valdžioje esamas priemones apginti savo kraštą nuo svetimų atėjų, tada jie griebiasi paskutinės ir svarbiausios priemonės — paveda savo kariuomenei apginti kraštą ginklu. Bet šiam svarbiausiam savo uždaviniui atlikti kariuomenė turi būti gerai pasiruošusi. Tuo būdu visas kariuomenės veikimas skiriasi į dvi atskiras dalis, į kariuomenės veikimą kare ir į pasiruošimą kariauti, t. y. į mokymo darbą taikos metu. Spauda, kaip vienas iš didesnių faktorių valstybės gyvenime, taikos ir karo metu veikia kariuomenę įvairiai.

Dažnai tenka girdėti, kad taikos metu rašyti apie kariškus reikalus, apie valstybės saugumo problemą yra vienas iš nedėkingiausių darbų, nes dažniausiai nepataikai parašyti taip, kaip reikia, o antra vertus, kam civiliams kištis ne į savo reikalus, tegu apie tai rašo specialistai, patys kariai. Su tokia pažiūra negalima sutikti, nes valstybės saugumo problema yra svarbi ne tik kariams, bet ji yra ypatingai svarbus dalykas visiems, be išimties, valstybiškai nusiteikusiems piliečiams. Tad pirmon eilėn ši problema visos krašto spaudos neturėtų būti užmiršta. O rašant apie valstybės saugumą, negalima užmiršti ir to saugumo saugotojos kariuomenės.



Geležinkeliečių darbai: 1. bėgų pakrovimas, 2. gelež. šakos tiesimas.

Taikos metu neužtenka apie kariuomenę parašyti vieną antrą straipsnį tik jos metinės šventės arba parado proga. To yra per maža. Tuo tarpu dažnai galima matyti, kaip spauda šachmatams, futbolui, baletui skiria savo puslapiuose daug daugiau vietos, negu svarbiausiam nepriklausomybės atgavusios tautos klausimui — saugumo problemai. Aš visai nemanau sakyti, kad šachmatai ir tenisas yra nereikalingi, bet noriu tik pabrėžti, kad, rašant apie juos, nereikėtų užmiršti ir svarbesnių dalykų, nuo kurių priklauso visos tautos laisvė ir nepriklausomybė. Kitos tautos šiuo reikalu yra daugiau susirūpinusios. Prancūzai, latviai, rusai, lenkai leidžia specialius dienraščius („La France Militaire“, „Latvijas Kareivis“, „Krasnaja zvezda“, „Polska Zbrojna“) skiriamus ne tik kariams, bet ir platesnei visuomenei. Rusų žurnalo „Krasnoarmiejec i krasnoflotiec“ tik 30% lieka kariuomenėje, o 70% skiriama fabrikams, kaimams, mokykloms, Osoviachim'nui. Vokiečių tautiškoje spaudoje visada randame rašinių valstybės saugumo klausimu. Taip turėtų būti ir pas mus, nes valstybės saugumas yra ne vien karių, bet visos tautos reikalas. Taikos metu spauda savo galingu žodžiu gali žymiai palengvinti kariuomenei paruošti šalies gyventojus prie visų tų netikėtų, kurie gali iškilti mūsų tėvynei atsidūrus tarp dviejų kariaujančių valstybių.

Taikos metu, nagrinėjant valstybės saugumo klausimą ir rašant apie savo kariuomenę, būtų klaidinga manyti, kad savo kariuomenę viešojoje spaudoje reikalinga tik girti. Ne, nereikia bijoti ir sveikos kritikos; tik ji turėtų būti nešališka, svetima politikos rietenoms, neturi kenkti kariuomenės darbui ir drausmei, neturi išduoti valstybinės paslapties ir negali žeminti kariuomenės viršininkų autoriteto. Yra spaudos organų, kurie taikos metu stengiasi kariuomenę demoralizuoti („Kareivių Tiesa“, „Pirmyn“). Tai yra mūsų nepriklausomybės priešų propaganda prieš kariuomenę, kuri neturi jokio pasisekimo ir dabar yra beveik išnykusi. Anksčiau lenkų spauda rašė apie mūsų kariuomenę įvairiausių nebūtų sensacijų. Tai buvo daroma užsienių politikos samprotavimais, buvo norėta sudaryti apie mūsų karius blogą nuomonę kitose valstybėse ir kenkti mums betarpiškai. Šių tikslų nepasiekusi lenkų spauda pasidarė atsargesnė. Tad matome, kad priešų propaganda spausdintu žodžiu taikos metu jokio tikslo negali pasiekti jei ji remsis neteisingomis informacijomis, iškraipytais faktais ir neturės pasitikėjimo tų, kuriems ji skiriama.

Neišmintingai daro ir tie spaudos organai, kurie stengiasi iš įvairių šaltinių gaudyti baisiausių sensacijų apie ateities karą. Tokie laikraščiai daug daugiau patarnautų savo šaliai, jei stengtųsi ne sensacijas skleisti, bet padėtų kariuomenei ruošti visus gyventojus prie galimo karo ir nurodinėti jiems, koku būdu galima įvairių karo nelaimių išvengti arba jas sumažinti. Reikalinga visuomenę ne baidyti, bet ją įspėti ir mokyti. Šiuo atžvilgiu yra klaidingas lenkų karo spaudoje protarpiais pasirodęs posakis, kad spauda esanti vežimo ienos, kurios, kaip vežimui, nurodo skaitytojams kryptį jų mintims. Ne! Ji gali taip veikti skaitytoją tik tada, jei tos ienos nurodo vežimui gerą kelią, bet jei jos atves vežimą prie bedugnės, tai skaitytojas nuo tokių ienų arba visai atsisakys, arba pats privers jas pasisukti į šalį, į gerą kelią.

Tad matome, kad taikos metu spauda turėtų dau-

giau dėmesio kreipti į savo kariuomenę; turėtų ruošti savo krašto gyventojus galimiems karo pavojams, aiškinant savo skaitytojams reikalingiausias karo žinias, bet nebauginant jų; krašto saugumo klausimuose ji neturėtų bijoti sveikos kritikos, tačiau turėtų žiūrėti, kad toji kritika neardytų kariuomenės drausmės; spauda neturėtų painioti kariuomenės į politiką, bet turėtų ginti ją nuo priešų spaudos prasimanymų. Tokia spauda taikos metu turės savo kariuomenei labai didelės reikšmės. Vokiečių žurnalo „Die Woche“ paskiausias numeris (Nr. 44) gali būti pavyzdžiu, kaip gražiai ir ką laiks nuo laiko galima rašyti apie savo kariuomenę.

Taip yra taikos metu.

Karo metu spaudos reikšmė kariuomenei yra dar didesnė.

Per karą spaudos propaganda gali būti tokia didelė ir galinga, kad ji gali net pačio karo laimėjimą nukreipti į vieną ar antrą pusę.

Atsiminkime didįjį karą. Vokiečiai tada neįvertino spaudos propagandos reikšmės ir karą pralaimėjo. Tuo tarpu santarvės valstybės, be kitų propagandos būdų, savo spauda taip pavergė pasaulio visuomenės nuomonę, kad atskiros valstybės viena po kitos prisidėjo prie jų prieš vokiečius. Vokiečių generolas Ludendorff'as savo atsiminimuose, rašydamas apie pranzų ir ypatingai anglų propagandą, sako, kad vokiečių spaudos akcija prieš anglus ir prancūzus buvusi, kaip kralikas prieš smauglį.

Karo metu priešų spauda stengiasi ne tik savo ir neutralių valstybių visuomenės nuomos nustatyti prieš savo priešą, bet ji spausdintu žodžiu betarpiškai demoralizuoja ir pačią priešų kariuomenę, t. y. stengiasi priešą pulti ten, kur negali pasiekti jo savo kariuomenės ginklais. Šiam tikslui spausdinami specialūs laikraščiai, atsišaukimai, proklamacijos ir lėktuvais, balionais, sviediniais ir per agentus gabunami į priešų apkasus. 1918 m. vasarą prancūzai buvo išplatinę net 65 milijonus tokių raštų vokiečių kariuomenėje. Jau 1915 metais prancūzai leido laikraštį vokiečių kareiviams „Die Feldpost“ (lauko paštas), kuriame piešė gražų ir malonų šeimyninį gyvenimą ne apkasuose, bet savo kaimuose ir miesteliuose. Tuo būdu vokiečiai buvo raginami iš apkasų bėgti ir 1915 m. Kalėdas praleisti kartu su savo šeimynomis. Be to, prancūzų buvo leidžiami „Briefe aus Deutschland“ (laiškai iš Vokietijos), kuriuose buvo aprašomas sunkus ekonominis vargas Vokietijoje. Vokiečiai taip pat leido vieną laikraštį „Gazette des Ardennes“, skiriamą tačiau ne tiek pačiai prancūzų kariuomenei, kiek vokiečių okupuotų vietų gyventojams.

Amerikiečiai, kovoje prancūzų fronte prieš vokiečius, buvo išleidę vokiškus pašto atvirukus ir juos platino vokiečių apkasuose. Vienoje atviruko pusėje buvo išspausdinta:

„Parašykite šiam atviruke jūsų šeimynos adresą. Jei jūs būsite amerikiečių paimti į nelaisvę, tai atiduokite šį atviruką pirmam pamatytam amerikiečių karininkui, kuris jus, kaip belaisvį, apklausinės. Jo pareiga bus nusiųsti tą atviruką jūsų šeimynai ir nuraminti ją dėl jūsų būklės.“

O antroje pusėje:

„Nesirūpinkite manimi. Man karas jau baigtas. Amerikiečių kariuomenė maitina belaisvius tuo pačiu, kuo ir ji pati maitinasi: mėsa, balta duona, bulvėmis,

pupomis, slyvomis, kava, sviestu, duoda mums tabako ir t. t.“

Visa ši prancūzų spaudos propaganda 1914—16 metais, kol vokiečių kariuomenės dvasia buvo stipri, neveikė vokiečių, bet kada 1917 metais vokiečiams paskelbė karą Amerikos Jungtinės Valstybės, kada vokiečių viltys karą laimėti pradėjo svyruoti, kada jų fizinį ir dvasinį jėgų įtempimas pasiekė aukščiausią laipsnį, o tuo tarpu prieš propagandą dar daugiau sustiprėjo, — tada vokiečiai pamatė tos propagandos vaisius: 1918 metų rudenį vokiečių kariuomenė turėjo apie vieną milijoną pabėgusių kareivių. 1918 m. rugsėjo mėn. 2 dieną vienos armijų grupės štabo viršininkas pulkin. Heye (paskiau generolas ir vokiečių kariuomenės vadas) atvirai pasakė: „Priešas šandien kovoja plunksna geriau ir sėkmingiau, negu kardu.“

Visai panaši istorija buvo ir Rusijoje per pilietinį karą 1919—20 metais. Bolševikai siuntė prieš Denikiną, Kolčaką, Judeničą, Vrangelį ne tik savo blogai apginkluotą kariuomenę, bet dar išstisus transportus savo literatūros.

Prieš spaudos propaganda, kaip karo, taip ir taikos metu, dažnai naudojasi visai nebūtais ir išgalvotais dalykais, pirmiausia stengdamasi ypatingai pabrėžti prieš kariuomenės žiaurumą. Pavyzdžiui, 1914 m. prancūzai per spaudą labai išgarsino ir išplatino žinią, kad vokiečių užimtame prancūzų kaime vienas 7-rių metų berniukas žaidęs savo žaislu — šautuvėliu, ir už tai vokiečių ulonų čia pat vietoje buvęs nukautas. Karo pradžioje tokia žinia buvo labai išpūdinga. Bet nereikia užmiršti, kad prancūzai visai tą pačią žinią buvo išgarsinę ir 1870 metais (!).

Tokios pramanytos žinios buvo platinamos ir pirmiau, pav., per vieną karą prieš turkus buvo išplatinta žinia, kad po vieno kautynių toje vietoje, kur turkų generolai linksminosi, buvę kankinami belaisviai ir buvo rastas indas, pilnas išluptų akių (!).

Aiškūs dalykas, kad tokia spaudos akcija prieš savo priešą visada yra vienašališka, t. y. blogai rašoma tik apie priešą, o apie save tylima, nors ir būtų apie ką parašyti. Pavyzdžiui, 1916—17 m. anglų ir prancūzų spauda kėlė labai didelį triukšmą prieš vokiečius, mėtančius iš lėktuvų bombas į miestus ir kaimus prieš moteris ir vaikus. Tuo tarpu tada mažai kas žinojo, kad 1916 m. birželio mėn. 26 d. anglų ir prancūzų lakūnai metė bombas į Karlsruhę ir kad po to puolimo ten buvo rasta nukautų ir sužeistų 26 moterų ir 124 vaikai. 1915 m. rugsėjo mėn. 22 d. santarvininkų lėktuvai puolė tą patį miestą ir buvo 103 aukos. Šie faktai tada plačiai nebuvo žinomi todėl, kad vokiečiai tada dar nebuvo taip gerai supratę spaudos propagandos reikšmės, kaip prancūzai ir anglai.

Iš šių kelių pavyzdžių aiškiai matyti, kaip spauda karo metu naudojama prieš kariuomenę demoralizuoti. Su tokiu priešu kiekvienai kariuomenei teks kovoti ir ateityje. Geriausias šiam ginklas, tai kariuomenės morališkas tvirtumas, savo spaudos akcija ir geležinis Clemenseau kumštis, t. y. griežčiausios priemonės.

Tad kreipkime daugiau dėmesio į vidaus ir užsienio spaudą, nes jos reikšmė kariuomenei taikos ir karo metu yra labai didelė.

Pulk. lt. St. Raštikis.

Fiziškas kario patvarumas

Labai svarbu, kad karys būtų fiziškai stiprus, nes kautynės reikalauja didelio jėgų įtempimo. Per didįjį karą patirta, kad kautynėse karys per 24 valandas vidutiniškai išsekvoja 500.000 kilogramometrų energijos. Tokio jėgų įtempimo nereikalauja nė viena profesija. Be to, kautynės reikalauja, kad karys būtų patvarus, ilgai galėtų dirbti ir žygiuoti, mažiausiai pavargdamas.

1919 m. lietuvių vejami bolševikai iš Subačiaus traukėsi į rytus. Ties Radžiūnų km. bolševikai rado caro kariuomenės iškastus apkalus. Įsistiprino ir ėmė gintis. Lietuvių būseną pablogėjo — jiems reikėjo taip pat įsitvirtinti. Keletą parų lietuviai be paliovos kovėsi su bolševikais, kol pagaliau išmušė juos iš apkalų. Reikia suprasti, kiek Lietuvos kariui reikėjo jėgų: jis tą pačią dieną nužygiavo iš Panevėžio iki Radžiūnų km. apie 28 km., skubiai išsikasė sau apkalą ir kelias paras be paliovos kovėsi.

Ne visi vyrai, patekę į kariuomenę, vienodai yra stiprūs. Todėl fiziška kario prigimtis tobulinama, ir sportas tampa aktuali kariuomenės fizinio lavinimo priemonė. Dabar sportas kariuomenėje yra gerai sutvarkytas. Vadinas, karo vadovybė rūpinasi, kad karys būtų sveikas, fiziškai išmoklintas ir patvarus.

Todėl kariai, be kitų kariškų dalykų, išmoksta sistemingai sportuoti. Karys, užsiimdamas sportu, fiziškai stiprėja, įgyja naujų jėgų, kurios reikalingos kariuomenės tarnyboje.

Tačiau reikia neužmiršti, kad Lietuvoje yra jaunuolių, netarnavusių kariuomenėje, kurie, dirbdami vienodą darbą, disharmonizuoja savo kūno muskulatūrą, atsiranda įvairių kūno defektų. Nors daugelis trūkumų kariuomenėje pašalinama, tačiau reikia stengtis mūsų jaunimą iš mažens patraukti į sportą. Todėl būtų naudinga, kad kariai, išėję iš kariuomenės, prisidėtų prie sporto populiarinimo: skleistų sporto idėją savo kaime, organizuotų sporto sekcijas, pamokyti jaunimą sportuoti ir t. t. Tuo būdu kariai prisidėtų prie mūsų krašto fizinio kultūrinimo. Fizinio lavinimo tikslas bus pasiektas tada, kai sportuos visa Lietuva. Šiam tikslui reikia, kad karys ne tik išmoktų mankštintis, bet kad, grįžęs iš kariuomenės, tą darbą tęstų visu rimtumu.

J. B.



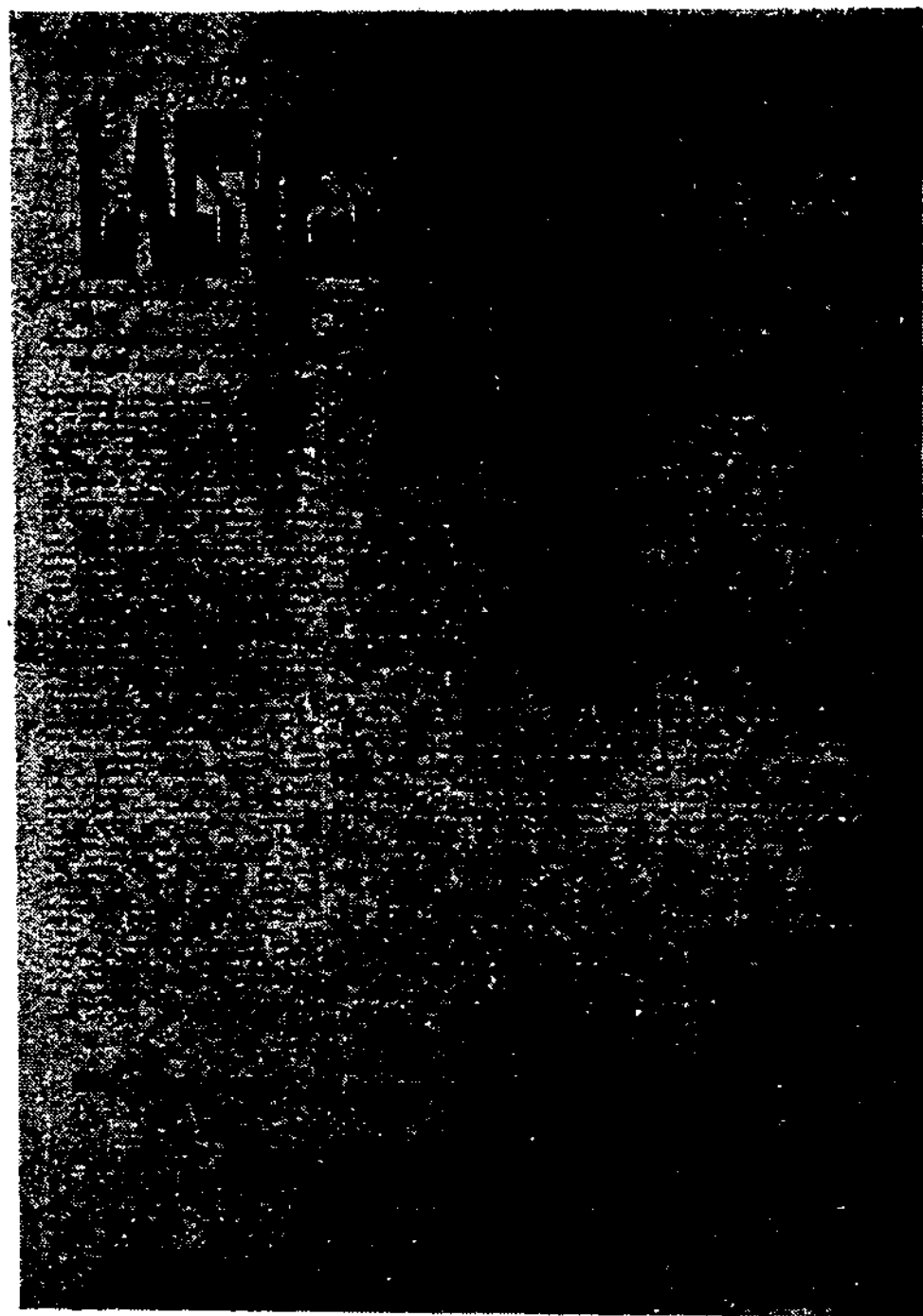
Lietuvių kariškieji laikraščiai

(100-to metų nuo pirmo liet. laikraščio ir 15 metų nuo pirmo kariško laikr. pasirodymo proga).

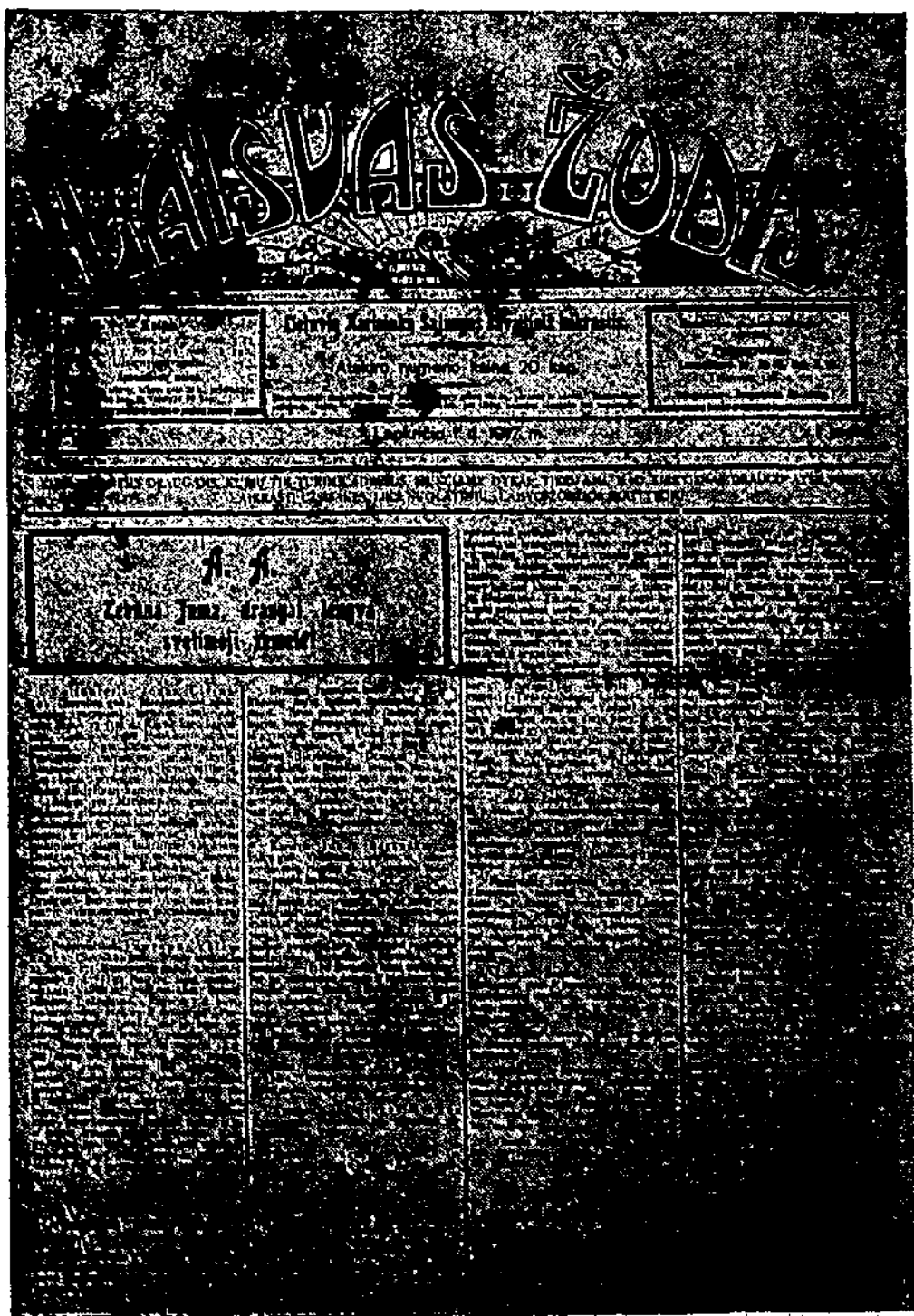
Šventėme mūsų laikraščių, arba periodinės spaudos, 100 metų amžiaus sukaktuves. Prie tos didelės tautos kultūros šventės prisidėjo visi gerieji tautos vaikai. Ir mes kariai ir mūsų sudaroma kariuomenė tuoj šventėj dalyvaujame. O kaip kitaip galime dalyvauti, jei ne keldami savo karišką spaudą, kuri mokė ir auklėjo mūsų tautos sūnus ginklu ir krauju ginti ir saugoti tą, ką šiandien turime: savo valstybę, kurioje laisva tauta kaip įmanydama gali kurti savo kultūrą, savo visokeriopą gerovę ir džiaugtis savo laimėjimais. Todėl pagerbkime savo kariškuosius laikraščius, bent trumpai apžvelgdami jų istoriją ligi šių dienų. Tas ypač pritinka, nes šiais metais suėjo 15 metų nuo pirmo lietuvių karių laikraščio „Laisvo Žodžio“ pasirodymo. Minėsime juos tokia eile, kaip jie atsirado saulės šviesoje.

Pirmas kariškas periodinis leidinys, spausdintas lietuvių kalba, pasirodė 1864 metais, pietų Lietuvoje. Tai buvo „Žinia apie Lenku wajna su Maskolejs“. Tų „Žinių“ netektį vadinti periodiniu leidiniu, jei patys leidėjai jo nebūtų vadinę „gazieta“: „Szita Gazieta liepe drukawot Wiresnis Lenku Rando (suprask valdžios) Augustawo Gubernijoje“. Tai buvo lenkų sukilėlių valdžios raštas, skirtas lietuviams. Laikraštėlis, tikriausiai, pranešimų lapas, aprašinėjo lenkų ir lietuvių susirėmimus su rusais ir akino vis kilti: „Ilgai nelaukdami muszkite neprietelu kur sutinkat ir powiskam!“. Tvarkė ir rašė žinomas anų laikų lietuvis M. Akelačis. Laikraštėlio žinomi tik 2 numeriai; plačiau nenušviestas.

Dar didesnis sukrėtimas, 1917 metų rusų revoliucija davė jau mums tikrą karišką laikraštį „Laisvą Žodį“, ėjusį kas savaitę Rygoje. Jį leido 12 rusų armijos lietuvių karių komitetas, redagavo komisija: ka-

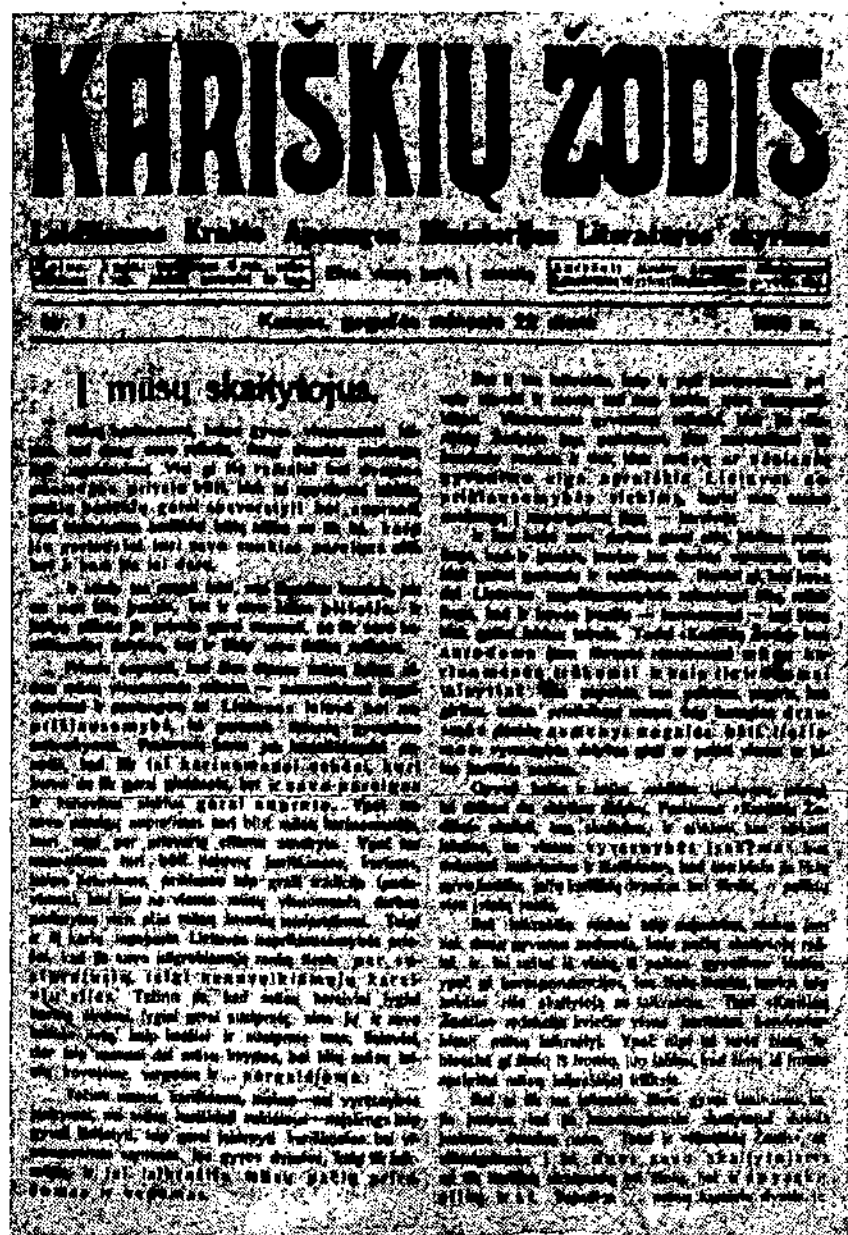


„Santaros“ priedas „Laisvės Karininkas“, leistas 1917 m. Rusijoje.

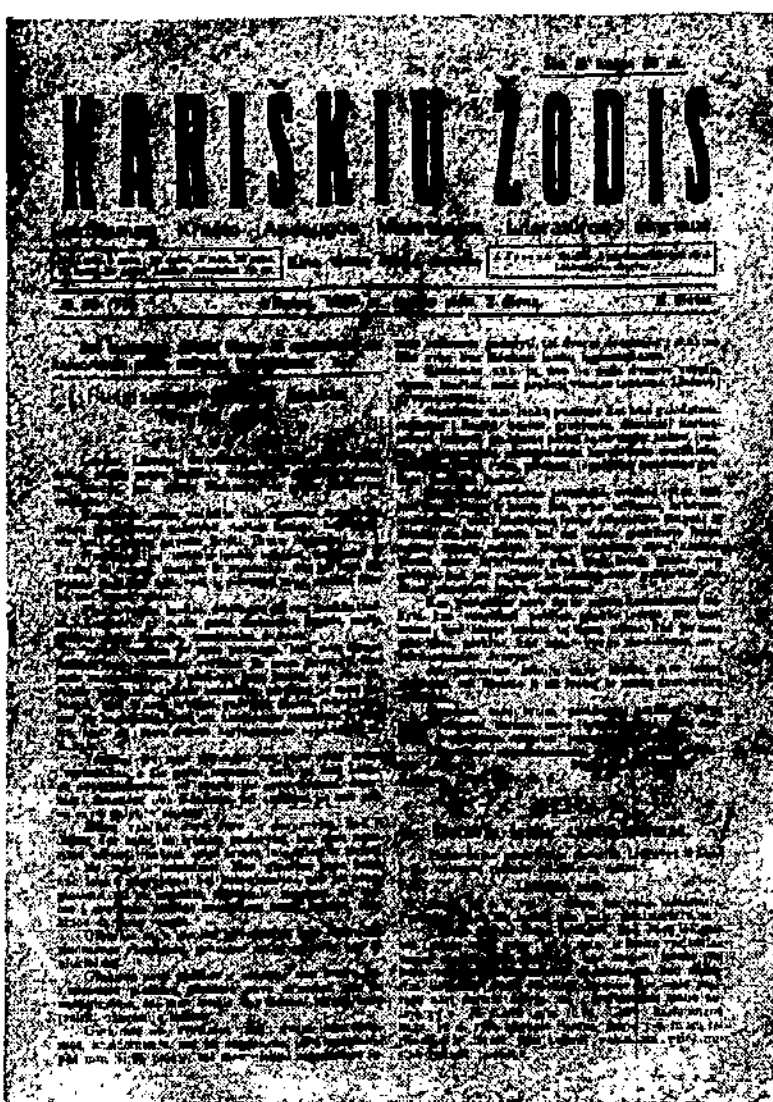


„Laisvas Žodis“, leistas Liet. Kar. S-gos centro komiteto Petrapiely.

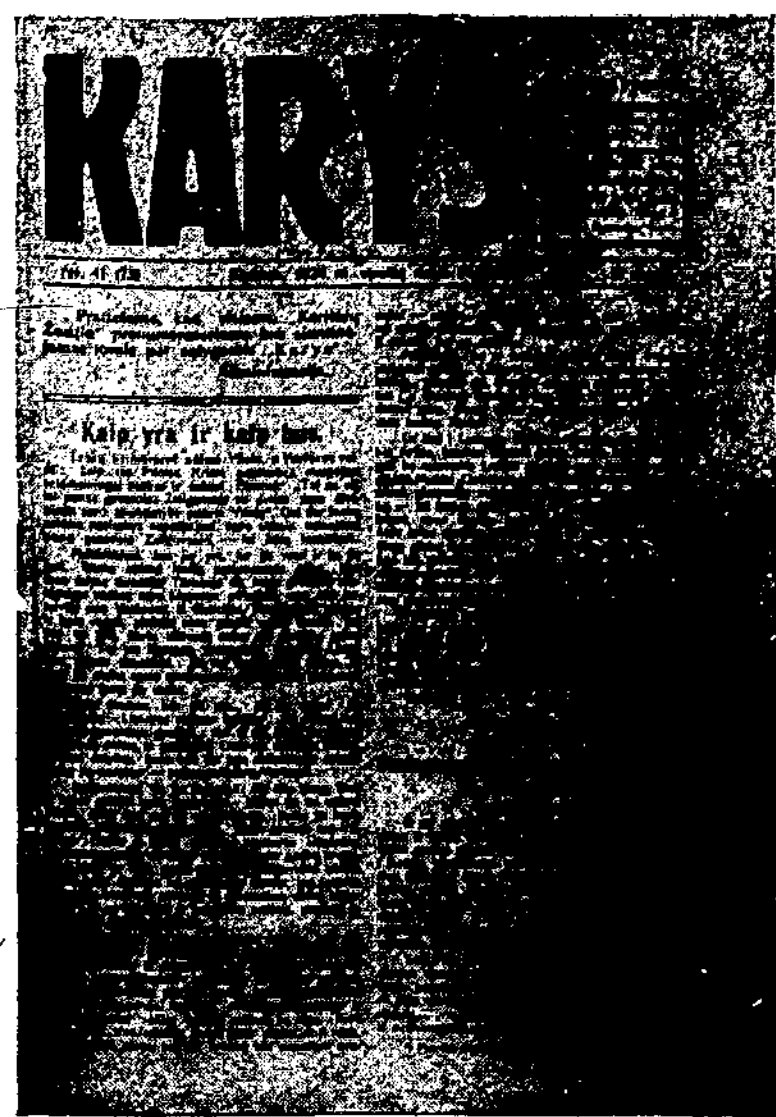
rininkai Juozas Giedraitis, Jz. Mikuckis, karo vald. P. Gužas, kareiviai Vl. Natkevičius ir Jn. Stašelis. Laikraščio turinį sudarė politinio pobūdžio rašiniai, dailiosios literatūros dalykai, lietuvių karių ir Lietuvos gyvenimo žinios, karių nutarimai ir t. t. Vokiečiams užėmus Rygą, laikraštis buvo sustabdytas (8 nr.), o tas pats komitetas Valke ėmė leisti šapirografuotą laikraštėlį „Karpilkomo (supr. karių pildomo komiteto) Žinias“, kurių išėjo 4 nr. Toliau vėl atgyja „Laisvas Žodis“, bet jau Petrapiely ir kaip lietuvių karių sąjungos centro komiteto laikraštis. Čia jį redagavo komisija: karininkai J. Byla, Vl. Natkevičius, karo vald. J. Elisonas ir kareivis K. Šimonis; pirmieji trys ir buvo svarbiausi bendradarbiai. Pertvarkyto laikraščio programa buvo taikoma laiko dvasiai: karių jungimui ir jų politiškam lavinimui. Bet svarbiausias tikslas buvo toks: „Klausydami balso Lietuvos, vesime skaitytojus prie įsteigiamojo Susirinkimo, prie demokratinės Lietuvos respublikos“. „L. Žodis“ daugiausia skelbė centro komiteto nutarimus, pranešimus, karių suvažiavimų nutarimus, įrodinėjo lietuvių kariuomenės reikalingumą ir t. t. Politikos srity neskaldė, bet jungė ir siekė nepriklausomos Lietuvos valstybės. Jo amžius pasibaigė 18 numeriu 1918 m. vasario mėn. 3 d., kada lietuviai bolševikai jau buvo sugriovę karių sąjungą ir įsteigę lie-



„Kariškių Žodžio“ 1 nr. (išėjęs 1919.V.22).



„Kariškių Žodžio“ 39 (71) nr., išleistas 1920.X.2. Vilniui.



„Kario“ 1 nr., išleistas 1920.X.14. Eilės nr. 41 (73) — tęsinys „Kariškių Žodžio“ numeracijos.

tuvių kareivių revoliucinį komitetą. Šis komitetas bandė leisti bolševikiškos pakraipos savaitinį laikraštį „Kareivį Socialistą“, kurio išėjo 4 nr., ir dar, rodos, kitą. Dėl Rusijos laikotarpio mūsų kariškų laikraščių apžvalgos pilnumo reikia pridėti, kad 3 tremtinių laikraščiai — katalikų „Vadas“, tautos pažangos partijos „Lietuvių Balsas“ ir tautos laisvės partijos „Santara“ — buvo sudarę karių reikalams svarstyti atskirus skyrius, o „Santara“ yra išleidusi 1917 m. atskirą priedėlį „Laisvės Karininką“ (2 nr.). Šita spauda, be „Kareivio Socialisto“, rengė dirvą Lietuvos valstybei ir jos kariuomenei. Tiems siekimams įvykus, atsiranda jau pačioj Lietuvoj kiti laikraščiai, kurių tikslai jau buvo kitoki.

1919 metų gegužės mėnesį, kada ėjo karas su rusų raudonąja kariuomene ir reikėjo gaivinti karių dvasią, duoti žinių iš karo lauko, Kaune ima galvoti apie kariško laikraščio leidimą. „Kareivių prietelių draugija“ viešai pasiskelbė leisianti „kariškių laikraštį“ „Kareivį“. Bet laikraštį kariams išleidžia krašto apsaugos ministerijos literatūros skyrius. Tai buvo „Kariškių Žodis“, išėjęs gegužės mėn. 22 d., tik ką atvadavus iš bolševikų Panevėžį. Programinis straipsnis, redaktoriaus kpt. Rusecko rašytas, skelbė, kad „kariuomenė, kaip gyvas visuomenės organizmas, turi daug savo reikalų, daug dvasios pastangų bei pagėidavimų“; tuos visus reikalus patys kariai turi gerai apsvarstyti, kad kiekvienam būtų aišku ne tik tas, „kaip jis geriausiai turi savo sunkias pareigas eiti, bet ir kam jis tai daro“. O tam, kad Lietuva būtų laisva ir nepriklausoma. Lietuvos kariuomenė supranta savo pareigas, todėl redakcija primena priešams, kad „jie savo užgrobiamą ranką tiesia per susipratusių, taigi nenuveikiamų kareivių eiles“. Iš to išvedama programa: 1) bešališkai nušviesti visuomenės gyvenimą, turint galvoj nepriklausomybės siekimą, 2) nurodyti kariuomenės trūkumus, kad juos pašalinus sėkmingiau eitų nepriklausomybės kova, 3) aiškinti vyresnybės įsakymus, kad jie liktų gyvu žodžiu, įeitų į karių dvasią ir širdį, 4) duoti žinių iš fronto; 5)

duoti dailių skaitymų ir t. t. Visa tai daroma, kad per „K. Ž.“ visa kariuomenė pasijustų į vieną kūną sujungta. Taigi laikraščio tikslai buvo labai tvirtai ir vaizdžiai apibrėžti. Pati programa siauroka, bet ją plėtė ir didino gyvenimas. Įdomu sužymėti pirmojo Nr. bendradarbius: karininkai Kaunas, Steponaitis, Ruseckas, Natkevičius, kareivis Gustainis, kun. Bumša ir pral. Olšauskas.

Toliau „K. Ž.“ redagavimas buvo pavestas vyr. lt. Steponaičiui. Prisidėjo naujų bendradarbių: karininkai Kleščinskas, Svilas, Laurinaitis, Melys, kareiviai Butkus, Banaitis, L. Vitkauskas ir k., ima rašyti civiliai: A. Vienuolis, B. Sruoga, gyd. Steponaitienė ir k. Laikraštis nušviečia kariuomenės operaciją, gyvenimą, atsiliepia į skaudžius politikos klausimus, žadina patriotizmą, moko saugoti sveikatą, akina šviestis, bando judinti karybos dalykus.

1920 m. „K. Ž.“ ima redaguoti kpt. J. Laurinaitis. Nauja redakcija praplėčia laikraščio turinį, stengiasi laikraštį labiau sukarinti. Iš to kyla mintis leisti karininkams atskirą žurnalą. Todėl „K. Ž.“ nepasikeitęs pasilieka kareiviams. Mūsų valdžios nusikraustymas į Vilnių davė „K. Ž.“ paminklą: 1920 m. 39 nr. yra išspausdintas Vilniuje. Grįžus į Kauną, laikraštis gavo naują „Kario“ vardą. „Karys“, būdamas „Kariškių Žodžio“ perkrikštytas, ėjo savo pirmavardžio pėdomis.

Vėliau „Kari“ redagavo kpt. Steponaitis, lt. Kepalas, karo valdininkai Petrėnas ir Kuzmickis. Jį 1922 m. gale pakeitė kpt. Ruseckas. Po trijų metų redaguoja vyr. lt. Majus, mjr. Tomkus, pulk. lt. Burokas, kuris dirba keletą metų; jį pakeičia kpt. Šakmanas, o šį — mjr. Kuizinas, po kurio eina dabartinis redaktorius mjr. Balčiūnas, dirbęs nuo 1928 m. Bendradarbiai taip pat keitėsi, senieji pasitraukė, stojo naujieji, skaičius didėjo ir didėja. Redaktorių asmenybės ir laiko reikalavimai šiek tiek kaitaliojo „Kario“ dvasią, jo turinį, bet pagrindas pasiliko tas pats: auklėti ir mokyti kareivius, kad jie mokėtų ir galėtų

Paskutinės dienos bolševikų fronte

(Žiūr. „Kario“ 48 nr.)

Žygis. Kovos uždavinys. Pirmieji šūviai.

Subačiaus miestelis pasiliko užpakaly. Praėjome malūną. — Kairėj — tamsumoje ant kalno matėsi Sakė ir Proden, kur vakar paėmėm belaisvius. — Kelias pasisuko į dešinę. — Laukai, kur vakar laimingai kovėmės su priešais, pranyko iš mūsų akių. Ar teks dar kartą tie patys laukai pamatyti?... Kare daug apylinčių, daug kelių, daug laukų tenka praeiti, bet antrą kartą į tas pačias vietas retai kada grįžtama.

Prie manęs prijojo viršila Aleksas Jeremičius. Pranešė, kad pasilikusių nėra, vežimai ir viskas tvarkoje. Užsirūkome vakarykščių Subačiaus pirklių padovanotų papirosų ir jojame greta kuopos. Prieš mus tiesiasi platus vingiuotas vieškelis. — Abipus seni beržai — svyruokliai, kurie tamsoj atrodė, lyg šmėklos juodais apdriskusiais drabužiais. Aplink buvo tamsu, tylu ir nyku. — Tik užpakaly girgždėjo devynerių paskui kuopą važiuosiu vežimų ratai. Kareiviai ėjo susimąstę, lėtu žingsniu, aukštai keldami kojas. Kalbų nebuvo girdėti. Per keturias valandas žygio žmonės turėjo daug laiko pagalvoti. Ir jie kažką galvojo. — Bet apie ką? Gal apie motinas, apie tėvus, brolius, seseris, mylimąsias, o gal apie ateinančias valandas? Kas žino? Viršila Jeremičius, žiūrėdamas į kuopą, mane paklausė: „Ar tamstai nebaisu, ponas vade?...“ Jeremičių Panevėžio batalione ketvirtoji kuopoj buvo trys broliai. Visi trys savanoriai, ir visi trys narsuoliai. Vyriausias — kuopos viršila.

Jeremičius buvo iš tos nepilnos karžygių šimtinės, kurie turi po du Vyčio Kryžiu¹⁾. Kautynėse jis buvo visuomet aktingas. Kovos lauke ramiai laikytis negalėjo. Jeigu jam nebuvo duotas atskiras uždavinys, tai, žiūrėk, kad jis, laužydamas drausmę, niekam nepranešdamas, su keliais narsuoliais neatsidurtų kur nors priešui iš sparno, visai nepaisydamas, kad gali patekti po savųjų kulkomis. Dėl to aš jį ne kartą esu baręs, bet buvau ir dėkingas.

Viršilos klausimas nebuvo man naujas. Ne kartą prieš kautynes apie tai jis mane paklausdavo. Mano atsakymą Jeremičius taip pat iš anksto žinodavo.

„Kas čia baisaus? Ar tai pirmą kartą, ar ką?“ Tariau aš aiškiu balsu taip, kad girdėtų visa kuopa.

Kaip kitaip aš galėjau atsakyti? Kas būtų, jeigu

¹⁾ Po du Vyčio Kryžius Lietuvoj iš viso turi 80 karių.

atlikti savo sunkias pareigas ir žinotų, kam tai daro, kaip skelbė pirmoji redakcija.

Taigi „Karys“, gimęs nepriklausomybės kovų audrose, daug prisidėjo prie mūsų kariuomenės, ypač kareivių dvasios tvirtinimo, gaivinimo, auklėjimo ir mokymo. Jis yra daug medžiagos davęs mūsų karo ir kariuomenės istorijai, kariškai beletristikai ir poezijai. Dabar „Karys“ yra užsibrėžęs dar didesnę veikimo mastą: jis eina į mokyklas, kad jauni moksleiviai kariškai auklėtųsi ir lavintųsi, kad vėliau ateitų į kariuomenę, kaip į artimą mielą šeimyną, kurios gyvenimas ir darbas jau žinomas. (B. d.)

J. M. Laurinaitis.

viršininkas, dar karininkas, einąs kuopos vado pareigas, prieš kautynes pasakytų savo valdiniam, kad jam baisu. Bet ši kartą, iš tikrųjų, buvau visai ramus. Tikėjau, kad kautynes laimėsime. Tik mane šiek tiek nervino 15 naujokų, kurie liepos 20 buvo atvykę į kuopą. Mėnesio su viršum fronte tais metais — buvo geras stažas. Tą pat naktį, kai atvyko 15 naujokų, kuopa darė žvalgybą prie Bebrinės. Nors uždavinys buvo išpildytas, bet jokių trofejų nepaėmėm, o kuopoj buvo vienas užmuštas ir keturi sužeisti. Toks liūdnas pirmųjų kautynių įvykis turėjo neigiamai paveikti jaunųjų kareivių ūpą. Bet jų buvo tik dešimta kuopos dalis. Kiti kareiviai jau daug kartų buvo dalyvavę kautynėse, ne vieną kartą laimingai kovėsi su priešu. Taigi, jokių netikėtumų aš nelaukiau. Antra, bijojau šiek tiek dėl savęs, būtent, kad negalėsiu išlaikyti tolimesnės kautynių eigos ir nelaiku užmigsiu, nes jau antra naktis buvau be miego ir jaučiausi pavargęs.

Viršila tylomis tarė: „O man iš tikrųjų baisu.“ Kodėl narsuolis viršila savo vadą taip keistai klausdavo? Ypatingai, kad žinodavo iš anksto atsakymą. Ar jam buvo baisu? — Ar jis buvo bailus žmogus? Ar visi jo pasižymėjimai tai tik laimingų aplinkybių rezultatas? — Žinoma, iš dalies ir taip. Karo nebūtų — karžygių nebūtų.

Aš tikiu — Jeremičius bijojo. Kas sako, kad jis niekuomet nebijo, tas arba pavojų nebuvo, arba meluoja. Bet baimė esti dvejopa. Didysis senovės filosofas Platonas pasakė: „Narsumas yra žinojimas to, ko reikia bijoti, ir to, ko nereikia bijoti.“ Nereikia bijoti žaizdų — jos išgydomos, nereikia bijoti skausmų — jie praeina, nereikia bijoti mirties — ji neišvengiama.

Viso šito mūsų viršila nė nebijodavo. Jis savo galva rizikuodavo daugiau, negu tai buvo reikalaujama. Ir vėliau, kada jis buvo jau ne mano žinioje, ties Jašūnais kautynėse su lenkais, būdamas sužeistas, su kuopos likučiais prasimušė per priešų grandines.

Bailys — tas, kas bijo savęs ir negali savęs suvaldyti kautynių metu. Nebailys tikrina save prieš kautynes ir bijo ne dėl savo gyvybės, bet dėl bendro pasisekimo ir bendrų laimėjimų. Tokia baimė buvo kilusi pas Jeremičių.

Prie viršilos aš pridėjau: „Palauk, Jeremičiau, kai bolševikus išvarysim už Dauguvos, tai skaniai miegosim!“ —

Mūsų, kaip ir kiekvienoj kuopoj, buvo keletas kareivių — juokdarių. Iš tokių žymesnių buvo du: Lazauskas ir Svolkinas. Koks kuopoj įvykis bebūtų, linksmas ar liūdnas, jie visuomet stugebėdavo jį atvaizduoti juokų šviesoje. Lazauskas buvo savotiškas, jis niekuomet nesutikdavo su kuopos ūpu. Jei kuopoj linksma, jis, lyg kritikuodamas arba supykęs, kad jo pareigas savinasi kiti, stovi nuošaliai ir tartum sako: „Pažiūrėsim, kaip kurpius kepa pyragą?“. Bet jei kuopoj ramu, arba yra, kas jo klauso — nuobodu nebus.

Išgirdęs mano atsakymą viršilai, Lazauskas — dainų atstovas — „oželio“ balsu užtraukė:

Kuopa Subačiuj stovėjo,
O mergytės mus mylėjo.

Kai prie Dauguvos sustosim,
Tai mergaites vėl bučiuosim.

Svalkinas padėjo dzinguliukus užtraukti ir tęsė toliau:

Dienas dvi kai pastovėsime,
Tai mergelių vėl turėsime...

Kuopoje pasigirdo juokas. Jei nebūtų reikėję tyliai žygiuoti prieš link, daina būtų tęsiama be galo. Būtų atsiradę dar keletas autorių, ir „išmislių“ lenktyinės būtų išsismarkėjusios. Deja, linksmą dainušką teko nutraukti. — Artinomės prie Folvariškių vienkio, kur trečia kuopa, susirinkusi iš sargybų, mūsų laukė. Toliau turėjome žygiuoti su apsauga. Trečioji kuopa žygiavo pirma, o 4-ji tik sparnus saugojo. Susitikom su voros viršininku. Atrodė gerai nusiteikęs. Sakau atrodė dėl to, kad J. Vidugiris — toks žmogus, kurio ūpą sunku suprasti, ypatingai kautynių metu. Jis, rodos, žiūri ir lyg sako: „Aš žinau tą, ko tu nežinai, ir viskas bus taip, kaip turi būti!...“

Pasirodė saulutė. Slėniuose rūkai atrodė, kaip didžiulis ežeras, o rasota žolė žibėjo įvairiomis spalvomis. Pasidarė linksmas. Mintys nulėkė prie Dauguvos krantų. —

Lovedem dvare buvo galutinai ir smulkiai išaiškintas uždavinys. Mūsų vorai įsakė atakuoti ir išmušti priešą iš Anengofa ir Veisenzee dvarų.

Kautynėse nuo liepos 6 ligi 12, nuo Bebrinės iki Alūksto, 3-ji ir 4-ji kuopa taip pat buvo vienoje voroje. Ketvirtoji kuopa ėjo iš kairės, o trečioji — iš dešinės. Voros rezerve buvo trečios kuopos vienas būrys.

Dabar aš pasiprašiau voros viršininką, kad mano kuopą paskirtų į dešinę, o į voros rezervą paimtų vieną būrį iš mano kuopos. Mano būrį paimti į rezervą prašiau todėl, kad, mano manymu, pirmas būrys, dalyvavęs vakarykščiose kautynėse, nebuvo tinkamai pailsėjęs. Červonkoje kuopos turėjo persiskirti, o iš čia grandinėmis — viena turėjo žygiuoti į dešinę ir lygiai septintą valandą atakuoti Anengofą, o kita, prisiartinusi vieškelio prie Veisenzee, pasislėpus miške, laukti ugnies dešiniajame sparne ir, išgirdus šūvius prie Anengofa, energingai pulti Veisensee. Mano prašymas priimtas. —

Pirmas būrys su vienu kulkosvaidžiu pasiliko kuopos rezerve. Antram būriui vadovauti paskyriau viršilą Jeremičių. Trečiam vadovavo karužas Mačinskas. Červonkoje kulkosvaidžiai buvo nuimti nuo pastochių ir patikrinti. Kulkosvaidininkai: antro būrio kulkosvaidžio 1 Nr. eilinis Karutis, trečiojo Cimolonskis pranešė, kad kulkosvaidžiai tvarkoj. Kuopa išsiplė į grandinę (liniją). Artinomės prie Anengofa. Trečioji kuopa nuėjo tiesiai vieškelio. Praėjome tūkstantį, o gal daugiau, žingsnių. Girdime, pas bolševikus pavojaus ženklas. Jie mus pamatė. Mums netikėtai pasirodė, kad bolševikai buvo pietinėje ežero pusėj. Toliau eiti į Anengofą po priešą ugnimi — neįmanoma. Grandinę pasukau tiesiai į priešą kairėn ir bėgte pradėjom artintis. Iš trobelkos, kuri čia buvo prie ežero, pradėjo bėgti bolševikai. Prašvilpė pirmosios kulkos. Vertinskas persižegnojo, o Lazauskas suriko: „Naujokai, klioniokitės, argi nepažįstat?...“ Kautynės prasidėjo. —

M. K.

(Bus daugiau).

Karo ramovės čekoslovakų kariuomenėj

(Vojenské zátiši).

Karo ramovės čekoslovakų kariuomenėj atsirado kuriant pačią kariuomenę. Jų įsteigimo tikslas yra sudaryti pašauktajai kariuomenei jaunuomenei aplinkumą, kurioje ji atliekamu nuo tarnybos laiku galėtų be išlaidų naudingai ir maloniai praleisti laiką. Karo ramovė turi atitraukti kareivį nuo girtavimo, paleistuvystės ir blogo draugavimo, patraukiant jį skaityti, rašyti, žaisti, vaidinti, groti, dainuoti, sportuoti ir draugauti. Karo ramovė, visapusiškai lavindama kareivį, stengiasi padaryti jį susipratusių pilietį bei apsišvietusį, mandagų, blaivų ir sveiką visuomenės narį. Šiems tikslams pasiekti čekoslovakų karo ramovės turi gausių priemonių. Didelių igulų ramovės turi didžiules patalpas, kurios daugumoje susideda iš salės, skaityklos, rašomojo kambario, patalpos gimnastikai, žaidimo kambario, kino teatro ir kitų. Be to, ramovės turi dideles bibliotekas kuriose, be knygų, išsirašo daugumą Čekoslovakijoje išeinančių laikraščių. Ramovėje rasite įvairiausių muzikos instrumentų, gimnastikos bei sporto įrankių ir gausias žaidimo priemones, kaip: šachmatai, stalo tenisas, domino, krocketas ir t. t.

Ramovės, be abejo, turi ir valgyklas bei parduotuves, kuriose tačiau svaiginamų gėrimų nelaikoma. Čia kareivis gaus pieno, kavos, kakaos bei užkandžių. Bet šias prekes kareiviams parduodama su labai mažu uždarbiu.

Taip plačiai sutvarkyti ramovės čekoslovakų kariuomenei pradžioje padėjo IMCA (Young men christian association). Šioji krikščioniškojo jaunimo sąjunga 1921 m. aprūpino apie 70 igulų ramovių knygomis, visu inventorium, sporto ir gimnastikos priemonėmis, kino aparatais ir net šviesa bei kuru. O trūkstant valdiškų patalpų, IMCA sumokėjo ir pusę nuomos už nuomojamas igulų ramovėms patalpas.

Karo ramovių kultūrinė reikšmė neabejotina, bet vis dėlto ir jos pergyveno smarkią kovą su savo priešininkais, kurių ir šiandien nestinga net ir parlamente, Mat, anksčiau kariuomenės dalyse buvo leidžiama privatinėms asmenims laikyti parduotuves. Šios parduotuvės kartu buvo kareivių užėmę girtavimo ir paleistuvystės vietomis. Be abejo, kad tai buvo tinkamiausios vietos ir špionazui. Bet tie markitanai brangiai mokėdavo už teisę laikyti savo landynes. Tuo tarpu dabar valdžia tu pajamų nebeteko, nes ramovių pajamos sunaudojamos jų pačių reikalam. Čia ir glūdi priežastys ilgų kovų tarp ramovių ir markitanų šalininkų. Bet štai kelerių metų praktikos vaisiai aiškiai parodė ramovių egzistavimo pirmenybę. Šiandien igulų ramovės laikomos kaip būtina reikalingos ir nepakeičiamos kariuomenėj įstaigos. Pastaruoju laiku igulų ramovės tiek sustiprėjo, kad beveik nereikalauja piniginių pasipirties. Einama prie to, kad jos ateity pačios visai išsilaikytų.

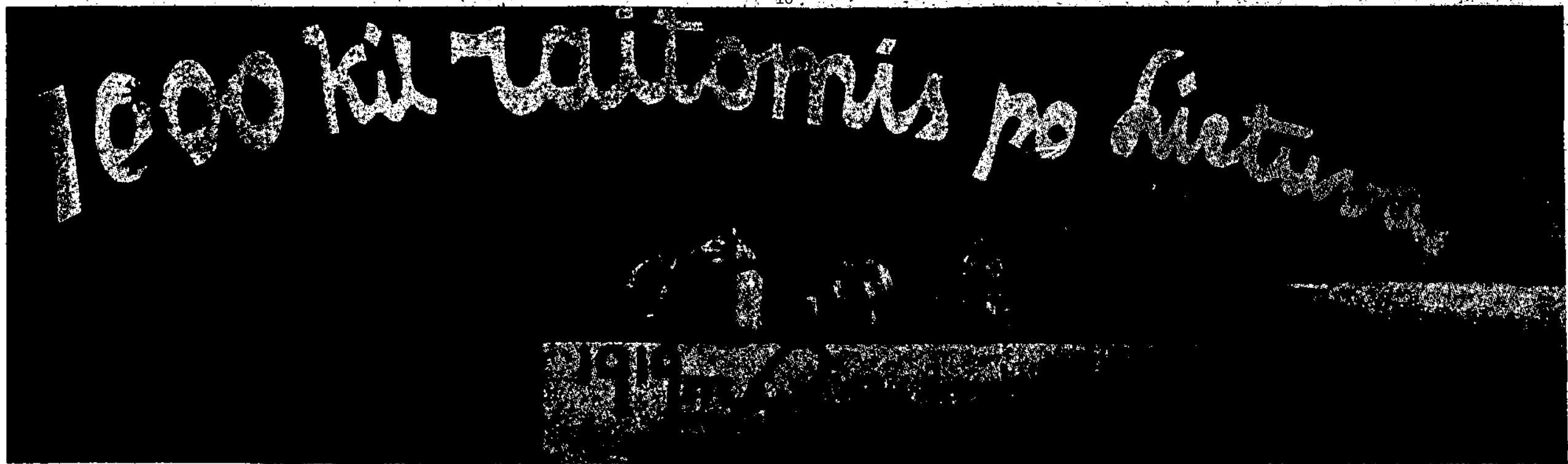
1930 metais čekoslovakų kariuomenėj buvo 293 ramovės, kurios turėjo 83 dalių mėgėjų teatrų, 120 kino teatrų, 180 radio priimtuvų ir 225 parduotuves su 140 milijonų kronų apyvartos ir 8,5 milijonų kronų gryno pelno. Be to, turėjo gausingas bibliotekas, kuriose tais metais buvo perskaityta 1 milijonas knygų. Tais pačiais metais buvo ramovių išleista beraščių mokymui, prizams už sportą, Kalėdų šventėms, labdariniams reikalam ir kt. apie 1,5 milijonų kronų.

Paskatinimui beraščių prie mokslo, ramovės duoda pinigines premijas ir įvairias dovanas, kaip tai, tabaką, papirosus ir kt. Pažymėtina, kad čekoslovakų karo ramovės, siekdamos savo tikslo, kartais gana įdomiai pareiškia savo iniciatyvą. Pav. savo parduotuvėse parduoda **laiskams popieri ir atvirukus su tam tyčia pritaikytais paveikslukais iš kariuomenės gyvenimo**. Kareiviai šiuos dalykus labai mėgsta, nes jie turi galimybės parodyti namiškiams kartu su laišku ir savo dalies gyvenimo vaizdelius, kur dažnai ir jie patys dalyvauja.

Pratinant kareivius prie švaros, ramovės įrengiamos labai gražiai. Ir pastebėta, kad kuo gražesnė patalpa, tuo gražiau joje elgiamasi. Tuo tarpu, kai paprastos grindys visada būna pripurvinamos, kambariai, kurie esti užtiesti kilimais, pasilikdavo visada švariausi, nes kiekvienas čia įeidamas gražiausiai nusivalo kojas.

Pastaruoju laiku parduotuvėse vietoj alaus buvo mėginta pasiūlyti sterilizuotą pieną. Susilaukta didelio pasisekimo, nes kareivis iš savo mažos algos visada stengias pirkti naudingą prekę.

Štai taip tvarkosi čekoslovakų karo ramovės, stengiamos kariai kariuomenės lavinimą kiek galint papildyti bendrojo mokslo žiniomis bei auklėjimu. Šiandien labiau, negu kit kart, yra aišku, kad, be moralės ir valstybiškojo susipratimo, moderniškiausi ginklai tėra niekai. *Mjr. Drazdauskas.*



Rugpiūčio pradžia. Ketvirtadienis slinko vakarop. Tik ką atlikę stažą grįžom savo dalin. Visi linksmi, patenkinti ir laimingi, nieks nė nemato iš vakarų pusės besiniaukiančio dangaus, nieks nesiskaito: — „netolimoj ateity numatomas ilgesnis lietus“.

Aktualiausia tema: — leidžiamieji rašteliai ir atostogų liudijimai. Senokai bemaitytas miestas, senai nelankyti giminės ir pažįstami, laukiančios mergučėlės ragina greičiau susitvarkyti ir skrist iš kareivinių.

— Palikt tvarkymąsi. Ramiai! — kaip kirviu nuskamba būrininko komanda.

— Pagerbta. Tęsti toliau, — kaip aidas, po minutės užmirimo, atsiliepia.

Vidury kareivinių pasirodo būrio vadas, gal kiek rūstesnis ir dar daugiau susikaupęs, kaip paprastai.

Valandėlę nejauki tyła. Lyg ką negerą nujausdami slepiam leidžiamuosius, kuriems daugiau nieko netrūko, kaip tik vado parašo.

— Vyrai, ryt ryto išvykstat 800 klm. žygį. Šiandien reikia pasirinkti arklius, gerai apžiūrėti, susitvarkyti ir lygiai 18 val. pilna žygio apranga išvykti Petro Vileišio aikštėn apžiūrai.

Būrio vadas išeina.

Oi darbo, darbelio!

Arklys, krūvis, balnas, patalinė, apranga, šarvai; viskas privalo būti tvarkoje, viskas savo vietoje, sužymėta, sunumeruota. Nieko nepamiršti, nieko bereikalingo nepasiimti.

Jaučiam gerai, kad išvykstat ne pas mamą ar sesutę, bet kaip į tikrą karą, kur tavęs niekas nepasigailės, nieks nepadės, niekas nieko nepaskolins, nes viskas pačiam reikalinga. Jau sudedi, susitvarkai, o žiūrėk, dar netelpa, dar negerai. Vėl iš pradžios. Laiko nedaug. Prakaitas srovėmis bėga.

— Ir savo blogiausiam draugui nelinkėsiu būti kavaleristu, vien dėl prakeikto krūvio, — kažin kas aštuntą kartą besukęs milinė, bet vėl 2 cm. nutrumpinės, prašneka.

— Bet kad tau reikėtų visą tą centnerį daiktelių ant savęs susikrauti, ne taip tu vaitotum, — atsiliepia į pirmąjį.

Vėl tyła. Tik girdėti šnirpštimas ir skubūs žingsniai.

Pagaliau devintą prakaitą išvarius, lyg ir baigta. Imam ginklus, balnojam, išjojam apžiūrai. Arkliai su tokiu krūviu panašūs į kupranugarius; žmonės apginkluoti, be viso kito, dar ir pikėmis — į viduramžio riterius. Tą vaizdą dar padidina visų vienodas nuo lietaus apsisiautimas palapinių apsiaustais.

Kad barzdylos nepamatytų...

(Atsiminimų žiupsnelis).

Vaiku būdamas daug girdėdavau iš savo knygnešės tetulės pasakojimų, kaip ji spaudos draudimo metu nešiodavo lietuviškas knygas, jas slėpdavo, ir kokių nuotykių pergyvendavo. Šiek tiek papasakodavo ir tėvukas, nes ir jisai savo sesutei padėdavo knygnešystės darbe.

Kartą ir man teko pergyventi vieną nuotyki. Buvo 1905 m. revoliucijos laikas ir neseniai atgauta spauda. Žmonės dar nebuvo gerai apsipratę su spaudos laisve. Štai vieną gražų pavakari į mūsų miestelį įlekia rusų dragūnų eskadronas su dviem lauko patrankom. Pasipylė pilnas miestelis dragūnų. Mums, vaikams, gražu pažiūrėti, bet tėvukui net barzda pabalo. Mat, jis turėjo kažin kokių lietuviškų knygų. Skubiai jas susuko į popierių ir padavė mums gerai paslėpti. Tik kai pamatėme tėvuko baimę ir griežtą jo įsakymą: „skubiai paslėpkite, kad dragūnai nerastų!“ supratome, kad čia nejuokai. Pajutome ir mudu su broliuku baimę. Aš buvau 7 metų, o jis 9 metų amžiaus, dar tikri „kukurbežiai“, kaip mamytė kartais

mus pavadindavo. Norėjome bėgti į kiemą, kad galėtumėm paslėpti kur nors daržinėj ar tvarte.

Bet kur gi beišbėgsi, kad gatvėj pilna dragūnų. Reikia troboj slėpti. Kur tik kišame pundelį, vis atrodo, kad pamatys. Pagaliau girdime beldimą į duris (mat, visi gyventojai, dragūnams atjojus, užsisklendė duris). Nebėra laiko tepliotis. Grūdome knygų pundelį prieangy už spintos ir patys sulėkėme į trobą. Tėvukas, atsklendęs duris, davė dragūnui 20 kap., pasiaiškindamas, kad jis darbininkas ir neturiš jiems duoti prašomų lašinių bei kitų produktų. Dragūnai priėmė 20 kap. ir į vidų nebeėjo. Kokios ten buvo knygutės, ir šiandien man neaišku. Ar nekalto turinio ir tik tėvuko priprasta baimė dar iš spaudos draudimo laikų vertė jį slėpti, ar ten buvo revoliucinio turinio, nes neretai pas tėvuką užeidavo ir revoliucionierių ir šį tą iš spaudos atnešdavo.

Pagaliau paaugau iki 12—13 metų amžiaus. Apie spaudos draudimą tik atsiminimuose buvo kalbama. Jau baimė iš visų buvo išgaravusi. Visi laisvai skaitė savo spaudą. Jausdamasis „vyras“ esąs, nes jau nagines pats gerai apsiaudavau, be mamytės pagalbos, nutariau tėvuką su tetule pavaduoti. Pradėjau kai kurių laikraščių platinimo darbą. Žmonės daugiausia neturtinigi, todėl kas daryti, pradėjau galvoti. Ir kartą atėjo

— Kažin, ar tik nebus karas, — kažkoks praeivis tylomis sako savo draugui, — žiūrėk, kaip jie pasirenge?!
 Atvyksta majoras, viską iki smulkmenų patikrina, apžiūri, duoda bendrų nurodymų.

Apžiūros baigtos.

Joram į arklides, nubalnojam. Vėl prie kaburų ir galutinio susitvarkymo.

Išeiti miestan, nebėr nė kalbos. Leidžiamuosius nedėkingai suglemžiam į kišenes.

Netrukus iš tvarkingos kareivinės paliko tik plikomis geležinėmis lovomis pasipuošę erdvūs kazeratai.

Nežinia kiek tose plikose lovose miegojom ir kiek vartėmės, bet, kai 4 val. 30 min. budėtojas uždainavo: „Eskadrone, kelk į žygį!“, šokom, kaip iš ugnies, nes dar rūpėjo šis tas baigti tvarkytis.

Skubiai valom arklius, stropiai juos apžiūrim, gerai ištrinam kojas; pagirdom, pašeriam. Patys pusryčiaujam jau iš lauko virtuvės. Skubinam balnoti. Tokiu apkrautu balnu, kai dviese vos tik užkeli ant arklio, balnoti reikia prityrimo ir sumanumo.

— Baigt balnojimą! vesti! — seka viena po kitos komandos.

Išsirikiuojam, dar keletas nurodymų, pastabų, ir visa vora, su gurguolėmis ir lauko virtuve, išsitiesia Mickevičiaus slėniu.

Smulkus lietus su mažais pragiedrėjimais vėsina įkaitusius veidus. Ūpas geras. Sėdint balne ir žygiuojant tolyn ir tolyn, jokie rūpesčiai nebespaudžia.

Vieni juokauja, dalosi išpūdžiais, kiti — mėgina niūniuoti „Kur aš nukeliausiu, nakvynėlę gausiu...“, tretį — tvarko užrašų knygytes. Į jas užsirašinėti galima ir jojant.

Laimingai pasiekiam Rumšiškės. Čia šeriam arklius ir patys pietaujam. Lietus smaginas. Palapinių apsiaustai menkai beapsaugo. Bet dabar visų vie-

na mintis — arklys; kaip išsaugoti, kad neprisimuštų, kur nors nesusižeistų, kaip geriau jį pašerti ir t. t.



Šio rašinio autorius su savo „Gegute“.

Mano „Gegutė“ (toks kumelės vardas) jaučiasi puikiai. Atsarginį duonos davinį jai sušėriau. Atsidėkodama ji laižo man rankas. Mane gerai pažįsta. Pamačiusi veržiasi artyn, žvengia. Priėjus krečia mano kišenes ar neras sau kokio skanesio. Tai puiki kumelė. Ja aš visai patenkintas; rodos, kad ir ji manimi.

Mūsų „Kuziukui“ (taip vadinamas vienas draugų) vėl nepasisekimas. Neseniai grįžo suremontavęs nosį, kurią buvo „nubukinęs“ besileisdamas su arkliu nuo aukštų kalnų, štai arklys sumalė koją. Jam vėl prasideda — kelias atgal. Pergreita auka, pradedant žygį.

puiki mintis. Kad darbas būtų sėkmingas, tai iš karto siūlyti keliems susidėti vienai prenumeratai. Ekonomiui atžvilgiu klausimas buvo išrištas, tik reikėjo sudominti skaitytoją. Iš pradžių pranešdavau keliems žmonėms, kad tą ir tą vakarą ateisiu į tokio ir tokio trobą įdomių laikraščių paskaityti. Maždaug surinkdavau kelius asmenis vienodo skonio ir pirma gerai apsvarstydavau, kas jiems patinka ir koks laikraštis. Panašiai ateidavau paskaityti vieną, kitą ir trečią kartą. Skaitydavau pačius įdomiausius dalykus ir apie laikraščio išsirašymą iš pradžių ničnieko nesakydavau. Bijodavau, kad nesuprastų mano sumanymų anksčiau, negu pripras prie laikraščio. Pagaliau atsargiai pradėdavau skustis, kad ir kiti prašo manęs ateiti paskaityti ir visur nebespėju apeiti. Retai ateidamas negaliu visų įdomesnių dalykų perskaityti. O jų daug laikraščiuose randama. Po to atsargiai pradėdavau kalbinti, girdi, iš tamstų yra mokačių skaityti ir patarčiau keliems susidėjus išsirašyti šį laikraštį vieno kurio nors vardu. Paskolinčiau savo laikraštį, bet kad mano greit išgraibsto draugai, kai tik pats perskaitau, ir taip nueina per rankas, net atgal nebesugaunu. Pasiūlydavau padėti išrašyti. Prisipažinsiu, kad šis darbas sekdavosi. Būdavau morališkai patenkintas, nes surasdavau naujų skaitytojų savo mėgiamiems laikraš-

čiams ir tuo jausdavausi šiek tiek prisidėjęs prie tautos švietimo bei kultūrinimo darbo, ir be to, išigydavau žmonių meilės. Akiplėšiškas platinimas ne tik nesėkmingas, bet ir paties platintojo pradeda žmonės vengti, lyg kokio įkyraus agento.

Šitoks mano minimas platinimas tinka, žinoma, daugiausia jaunuoliams.

Be to, negaliu užmiršti vieno atsitikimo. Žiemą, prieš Naujus Metus, gavau iš redakcijos visą pundą kvieslių, tinkamų prie sienų klijuoti. Nutariau visą miestelį aplipdyti. Kad žmonės nematytų kas lipdo, vadinasi, kad čia vaikų darbas, pasirinkau vieno sekmdienio rytą. Dar anksti, prieš rytą, pažadinau savo brolių ir abu išėjome su kvieslių pundu. Vienas lipdome, o kitas sekame, kad niekas neužteitų. Vengėme ir rusų valdininkų, nes jie geros akies į mane neturėdavo. Pamatę kas lipdo, galėtų nuplėšti. Aplipdę visas krautuves, paliai šventorių, rinką ir kitas svarbesnes vietas, dar prieš auštant grįžome patenkinti. Dieną gėrėdamasis žiūrėjau, kaip žmonių būriai skaitė išlipdytus kvieslius. Miestelio gyventojai spėliojo, kas naktį kvieslius išklijavo, kad niekas nejuto. Kad čia vaikų darbas, tur būt, niekam ne į galvą neatėjo.

St. Barcas.

Valandėlę pasiganę, išvyksta toliau — į Žiežmarius. Visų žiežmariškių didžiausiam nustebimui, saulei leidžiantis, į jojam į miestelį. Apsistojam pas ūkininkus. Žmonės malonūs, bet nedrąsūs; gal būt, dar vaidenasi jiems kavalerija, lyg rusų žandarai. Bet pastebėję, kad šie kariai be užmokesnio nei šieno kuokštelės, nei uogos ar obuolio nepaima, pradėjo patys savo duosnumą rodyti. Tik smalsumas sužinoti, kur ir kodėl čia jodinėjama, ir karių nedviprasmiškas atsakinėjimas, kad jojam į Vilnių, kėlė juose karo siaubą.

Su trimito garsais Žiežmariuose išaušo antroji žygio diena. 5 val. ryto jau mes skubiai ruošėmės tolimesniai žygiui. Be to, šiandien gautas uždavinys — pulti ir sunaikinti priešų pozicijas Pajautiško kaimo apylinkėse. Todėl judėjimas virte virė. Greitas amunicijos, šovinių tiekimas, persirikiavimai, visa tai rodė stropų pasiruošimą kautynėms. Tuo metu žmoneliai bailiai krapštėsi pašaliuose, nežinodami, ar jau ginti bandą ar dar laukti, kol kareiviai išvyks.

Išvyksta Vilniaus vieškelio Vievio link. Artyn administracijos linijos. Artyn Vilniaus. Nejučiomis suplaka gyvesniu tempu širdis, ranka tvirčiau apkabina kardą ir lauki minutės, ar neišgirs seniai laukiamos komandos: **pirmyn į Vilnių!**

Bet prieš mūsų norą pasukama Žaslių kryptim. Ir netoli Pajautiškių, miškely — išsiskleidžiam kautynių rikiuotėn.

Prasideda puolimas: užverda galinga karabinių ir sunkiųjų bei lengvųjų kulkosvaidžių ugnis. Tikras pragaras. Gyventojai, nors ir išpėti, bet, prisiminę 1919 metus, instinktyviai slapstosi tarpukalnėse ir lindi trobose.

Po valandos įtemptos kovos priešas (mūsų pačių dalis) atsitraukia. Nuskamba skardus trimitas — baigti pratimą. Rikiuojamės ir vyksta prie arklių. Iš čia vyksta prie vidury lauko stovinčio samanomis

apžėlusio medinio kryžiaus. Laukiam kas bus toliau.

— Vyrų! — praskamba tvirtas majoro balsas, — 1919 metais tokiu pat būdu šioje vietoje įvyko kautynės su bolševikais. Tų kautynių laimėjimą nulėmė mūsų kavalerija. Bet šis žemės plotas mums brangiai kainuoja. Šiose vietose (nurodė ranka vietas) yra garbingai žuvę nuo priešų kulų keletas mūsų narsių brolių. Čia vaitojo, vietos žmonių globojami ir slaugomi, sunkiai sužeistieji, kurie mirė nuo žaizdų kely, bevežant į ligoninę. Pagerbkime juos.

— Ramiai!

Pasidare tylu.

Tik iš jaunų vyrų krūtinų veržėsi ritmiškas kvėpavimas, reikalaujantis kovos ir keršto už pralietąjį brolių kraują, kovos ir keršto ir prieš kitą priešą, kuris iki šiol tebelaiko pagrobęs mūsų sostinę ir trečdalį žemių. O dangus, visą manevro laiką besišypsas, susikaupimo valandėlę atsiuntė smulkaus lietaus debesėlį, kad apiplautų mūsų brolių kraują nulaistytas vietas, kad pagyvintų ant jų kapų žydinčias gėles.

Manevras baigtas. Kupini išpūdžių vyksta į Žaslius. Čia pietaujam ir ilsimės; o 16 val. jau išžygiuojam Čiobiškio link. Gaunam naują uždavinį.

Lietus vis didėja. Artinasi vakaras. 19 val. forsuojam (persikeliam keltu) Nerį. Keliai menki, pasruvę vandeniui. Gurguolė ir virtuvė pasilieka. Likom atskirti nuo „maitintojos“. Visai sutemo. Arkliai pradeda pailsti. Patys peršlapom iki kaulo. Pagaliau pasiekėm Montainių (Montainiškių) dvarą. Čia kaip nors susikimšę apsinakvojom. Arkliams gavom šieno. Patys po puslitrį pieno. Ko daugiau bereikia. Pasišėrę skubinom šienan, kad šiek tiek apšiltumėm ir apdžiovinumėm (nors išgręžti) drabužius. Primenam vieni kitiems, kad ir mums nors dalelė tenka 1919 metų karių patirto vargo paragauti. (Bus daugiau).

Vl. Kvieklys.

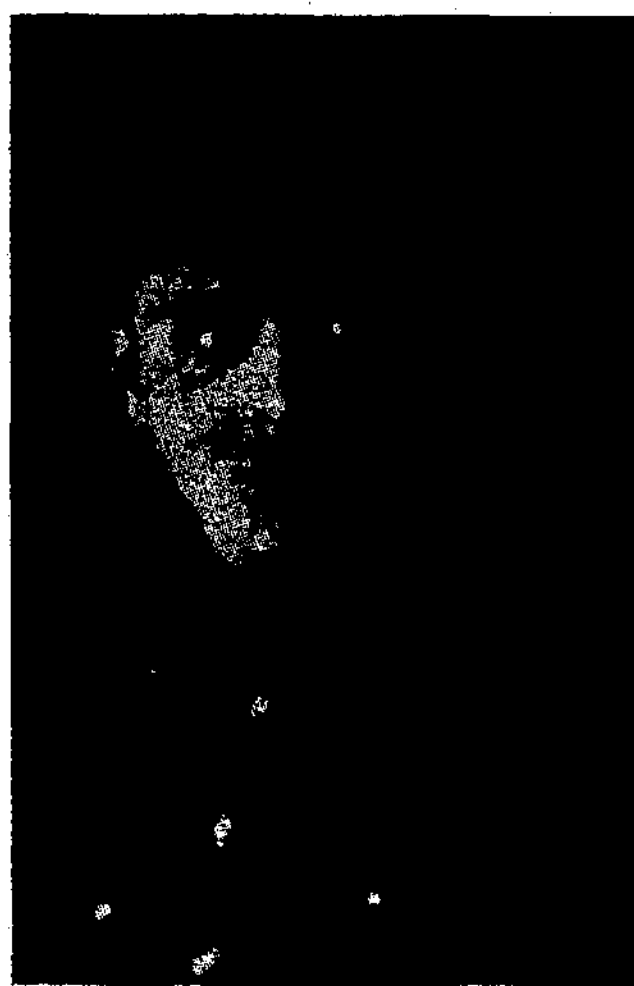
Kariuomenė išauklėtas kompozitorius

Jau seniai žinome, kad kariuomenė yra tam tikra mokykla, kurioj kiekvienam kariui duodama progos savo gabumų dėka šiek tiek prasilavinti.

Prieš tris su viršum metų į 4 pėst. L. K. Mindaugo pulką atėjo gal 12 — 13 metų amžiaus suvargęs kaimo vaikas Bronius Funka. Jis buvo priimtas į griežikų komandą auklėtinio. Bronius buvo vos 3 pradžios mokyklos skyrius baigęs. Neturtingos našlės sūnus. Tačiau jau po 2 mėnesių komandoje Bronius nustebino savo viršininkus išmokęs patenkinamai griežti orkestre maršus ir kelis šokius.

Praėjus metams, Bronius buvo nebepakeičiamas baritonistas ir pavyzdingiausias auklėtinis. Pagaliau, dar po metų su keliais mėnesiais jis sukomponavo naują maršą, kurį šiandien pulko orkestras griežia su pasigėrėjimu. Tai Broniaus Funkos, vos 16 metų amžiaus

auklėtinio, sukurtas lietuviškas maršas „Pirmasis žingsnis“. Po pirmojo pasisekimo šis auklėtinis dar sparčiau griebiasi darbo. Jis sukuria dar vieną maršą iš dainos „Atskrend sakalėlis“. Tas dar geresnis. Jį giria pulko vadovybė.



Br. Funka, 4 p. p. auklėtinis.

Juo pradeda didžiulis pulko orkestras. Pagaliau Funka sukuria dar tris lietuviškus maršus, kurių paskutinįjį tik šiomis dienomis pirmą kartą sugriežė pulko orkestras. Tuos tris savo maršus jaunas kompozitorius pakrikštijo — „Kai aš jočiau per žalią girelę“, „Aš gimiau Lietuvoje“ ir „Į kovą, į kovą“. Tai gana gražūs maršai. Be karių, juos dar mažai kas girdėjo, tačiau kas girdėjo Panevėžy, tai apie Funką nuolat kalba.

Br. Funka gimęs 1914 metais, Panevėžio apskr., Velžio dvare, paprastų kūmėčių šeimoje. Kariuomenės drausme patenkintas. Džiaugiasi savo laime ir tikisi su muzika iki karsto nesiskirti.

Džiaugiasi juomi ir vadai. Pasak jų: — „tai stebuklingas mūsų auklėtinis“. Tiesa, Funka skundžiasi, kad negalys griežti tuo instrumentu, kuriuo esąs linkęs griežti, tačiau tikisi viską nugalėti ir tapti žymiu žmogumi, išaugusiu mūsų kariuomenėje.

Alg. Rūstulis.

Mokykimės taikliai šaudyti

Išmokti taikliai šaudyti yra svarbiausia kiekvieno kario pareiga ir svarbiausias jo karo tarnybos tikslas. Kas nori taikliai šaudyti, pirmiausia turi gerai išmokti šaudymo teoriją, gerai žinoti visas tas priežastis, nuo kurių pareina taiklumas, gerai pažinti savo ginklą, išlavinti akį, pagaliau, atlikti nemažą skaičių mokomųjų šaudymo pratimų.

Matome, kad išmokti taikliai šaudyti nėra taip lengva ir paprasta. Išmokti taikliai šaudyti yra daug sunkiau, negu išmokti kurį nors statutą. Iš visų dalykų, kurių kariuomenėje reikia išmokti, svarbiausias yra šaudymas, todėl mokant šaudyti ir reikia daugiausia skirti laiko.

Karys, nemokąs taikliai šaudyti, kautynėse yra tik automatas, be reikalo eikvojęs brangius šovinius. Atsiminkime, kad šoviniai mums labai brangiai kaštuoja, tuos pinigus, kuriuos valstybė sumoka, pirkdama šovinius, ji paima iš mūsų pačių tėvų ir artimųjų įvairių mokesčių pavidale. Jeigu mes sugebėsime nuveikti priešą su mažesniu šovinių skaičium, tai ir tų mokesčių bus mažiau. Taigi, stenkimės išmokti šaudyti taip taikliai, kad su mažiausiu šovinių skaičiumi padarytumėm priešui kuo didžiausių nuostolių.

Be to, mokėjimas taikliai šaudyti kautynėse turi didelės reikšmės ir pačiam kariui. Karys, mokąs taikliai šaudyti, visuomet esti drąsus, nesibijo susitikti su priešu vienas prieš vieną, nes jis pasitiki savimi ir savo ginklu.

Apsiginkluokime nuo galvos iki kojų brangiausiais ir geriausiais ginklais, bet jeigu nemokėsime naudotis, jie nieko mums nepadės, ir priešo jais ne tik kad nenuveiksime, bet net nenugąsdinsime. Todėl mokykimės ir stenkimės pažinti ir elgtis su savo geriausiu ir ištikimiausiu kovos draugu ginklu taip, kaip stengėmės pažinti ir elgtis su visais kitais savo draugais. Nesibijokime atliekamam laikui kareivinėse paimti tą ginklą į rankas, jį apžiūrėti, pakiloti ir pamiklinti savo akį. Tada jis neatrodys mums toks sunkus ir nepakeliamas.

Mes turime labai labai daug mokytis ir dirbti, kad išmoktumėm vartoti ginklą daug geriau, negu mūsų priešai. Neužmirškime, kad mūsų priešai taip

Sukaktuvės ir išleistuvės

— Gruodžio m. 2 d. sukako 10 metų, kai adm. kpt. Simas Narušis tarnauja Vyr. Št. Spaudos ir Švietimo Skyriuje. Per visą tą dešimtmetį kpt. Narušis eina tas pačias atsakingas (skyriaus raštinės vedėjo) pareigas, uoliai ir sėkmingai atlikdamas nelengvą administracijos darbą, kuris reikalauja nemaža pasiaukojimo ir atsidėjimo. Tenka pabrėžti, kad kariškos vyriausybės už tai buvo atitinkamai įvertintas ir 1928 m. apdovanotas D. L. K. Gedimino IV laipsnio ordinu.

— Lapkričio m. 15 d. jo paties prašymu buvo paleistas iš tarnybos civilis tarnautojas Juozas Juodavalkis. Jis į Sp. ir Šv. Skyrių stojo tarnauti 1923 m. spalio 1 d. Iki paleidimo dienos ėjo kariuomenės bibliotekoriaus padėjėjo pareigas.

Būdamas tokiose pareigose, J. Juodavalkis turėjo gražių progų toliau savo žinių akiratį plėsti ir mokėjo jomis pasinaudoti ne tik save mokslindamas, bet ir su kitais pasidalindamas savo įgytomis žiniomis. Todėl jis buvo uolus „Kario“ bendradarbis ir dažnai į jį rašinėdavo įvairiomis temomis, daugiausia iš karybos ir sporto gyvenimo.

— Gruodžio m. 1 d. jo paties prašymu paleistas iš tarnybos Vyr. Št. Spaudos ir Švietimo Skyriaus sandėlių vedėjas civilis tarnautojas Kazys Margevičius.

Jis stojo tarnauti į Vyr. Št. Spaudos ir Švietimo Skyrių 1922 m. gegužės 5 d. Per tą 10 su viršum tarnybos metų teko praleisti įvairių permainų ir pasikeitimų. Buvo dienų, kada trūkstant tarnautojų, tekdavo vienam už du dirbti. Ypač 1923—25 m. tekdavo jam nemaža ir savo laiko pridėti tarnybos labui. Ekspedijuojant „Kari“ ir kt. leidinius, tekdavo tam darbui ir vakarus, ir šventadienius skirti, nes sėkmingai atlikti darbą neužtekdavo vien darbo valandų.

pat nesnaudžia, jie taip pat mokosi ginklą vartoti ir mokosi labai atsidėję ir atkakliai, tad žiūrėkime, kad jie mus nepralenktų.

Kautynės laimi ir nugali ne tas, kas turi didesnę arba geriau ginkluotą kariuomenę, bet tas, kas geriau moka kariauti, o gerai kariauti mokėsime tada, kada visi kaip vienas gerai pažinsime savo ginklus ir mokėsime tinkamai naudotis.

Pėstininkai žygy

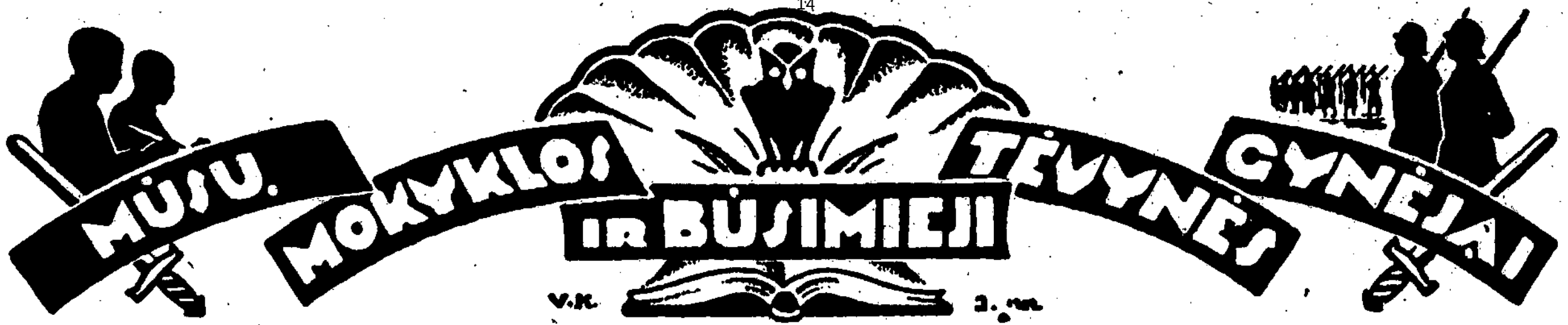
Skeliam žemę jauni kojom,
Kūnais svyram vis pirmyn.
Kad ir lietus mums rasoja —
Kūnas mūs' skaistyn, tvirtyn.
Ruošiam jėgas savo žygiui,
Ginklu miklinam rankas:
Keliam tuos, kurie įmigę,
Mokoms gint savo teises.
Kai sustojam mes į eilę,
Lūpose šauni daina —
Ne liūdna kokia, ar gaili
Bet kovos pilna, jauna.

Vainis Dainoras.



Mes šaudom taikliai.

Pajanjo foto.



Kariškas auklėjimas ir mokytojas.

(I „Kario“ 46 nr. straipsnį „Kariškas ruošimas pradž. mokyklose“).

Kariškas auklėjimas — naujoji mūsų pradž. mokyklos kryptis (ne kariškas paruošimas, kaip tai dažniausiai supranta mūsų mokytojai, bet auklėjimas, t.y. kariškas ugdymas siauresne prasme: vaiko mokymas bei lavinimas kariška dvasia) šiuo metu įėjo į itin aktualių valstybės klausimų eilę. Kariškas auklėjimas tapo vienu tų svarbiųjų pedagogikos veiksnių, kurie paskutiniu metu įdomauja veik visą mūsų pradž. mokytojų kadrą, kaip tikrai vertingi naujosios pedagogikos kūriniai (Pav., darbo mokykla). Yra gražu pastebėti, kad veik dauguma mūsų pradž. mok. mokytojų tuo klausimu rimtai domisi ir stengiasi net spaudoje iškelti tuo klausimu svarbių minčių, kurios dažnai nurodo kelius tuo reikalu mažiau išsamiems mokytojams bei išjudina juos aktingesniai darbui — kariškojo auklėjimo darbui.

Žiupsnelį nurodymų mokytojams („Kariškas ruošimas pradž. mokyklose“ straipsnio iškeltomis mintimis), pavaizduodamas mokytojo veikimą pradž. mokyklos kariško auklėjimo darbe, aš čia ir mėginsiu paduoti.

Mokyklos kariško auklėjimo darbe (mokytojo aktingumo atžvilgiu) galime skirti du svarbius periodus, tai — kariškojo auklėjimo medžiagos paskirstymas visam metui (apsvarstymas) ir kariškojo auklėjimo mokslo metu eiga. Su tais dalykais susipažinsime arčiau. —

Kariškojo auklėjimo medžiagos darbo metams suskirstymas — vienas pirmiausia svarstytinų ir svarbiausių mokytojo klausimų mokslo metų pradžioje. Pradėdamas mokslo metus, mokytojas turi turėti prieš akis apgalvotą planą, ką veiks kariškojo auklėjimo reikalu, kuriuo būdu kariškąjį auklėjimą įtrauks mokyklos darban ir kuriose mokyklos darbo srityse sugebės kariškąjį auklėjimą pritaikyti? Šiuos klausimus apsvarstydamas, mokytojas turi perkratyti visą prieinamą literatūrą, atsiklausti autoritetų nuomonės (pav., inspektorių), viską papildyti turimų žinių bei patyrimo kiekiu. Į klausimus mokytojas apmąstydamas turi atsakyti aiškiai ir gana konkrečiai (be abejo — čia galima ir rašytinis darbo planas) ir, kaip aišku, atsakymas bus vienos krypties: kariškąjį auklėjimo darbą išplėsti labai plačiu mastu ir tikrai geru auklėjimo vyksmo (eigos) tempu.

Kadangi anksčiau suminėti klausimai apima visą kariškojo auklėjimo medžiagos suskirstymą visam pradž. mokyklos darbo metui, juos panagrinėkime smulkiau.

Kariškojo auklėjimo srities darbas mokykloje gali būti labai įvairus. Tačiau visi atskiri auklėjimo dalykai privalo eiti tik tikrojo kariško ugdymo keliu, būtent: taktinio, patriotinio ir pilietinio auklėjimo bei lavinimo kryptimi. Taigi, aišku, kad kariškasis auklėjimas, išsamiu būdu lavinantis jaunuolius tautinį, patriotinį ir pilietinį jausmą, mokykloje ir vaidina šiais žodžiais išreikštą vaidmenį. Juk iš tikro: argi mes ugdysime mažą kareiviuką ar mažą kovotoją? Mes vaiką tik paruošiame būsimoms šioms garbingoms pareigoms, įdiegiame pirmuosius kariškos dvasios jausmus. Ir tai tegalės būti atlikta ugdant tautos ir krašto meilę, ugdant pilietinės savigarbos jausmą, trumpai — auklėti jaunuolį kariška dvasia. Taigi, galutinai formuluojant atsakymą klausimui, „koks svarbiausias mokytojo mokslo metu veikimas kariško auklėjimo srity?“ galima trumpai pabrėžti, kad mokytojas kariško auklėjimo srity veikia ugdydamas jaunuolio sielą tautinių patriotinių ir pilietinių jausmų kryptimi.

Tolimesnis uždavinys — kuriuo būdu kariškąjį auklėjimą įvesti mokyklos darban? Iš tikro, tai uždavinys vienas iš sunkesnių. Mūsų daugumai mokytojų ši klausimo našta yra sunkiausia, labiausiai spaudžianti, dažniausiai ir atbaidanti nuo kariškojo darbo.

Be abejo — baimė bereikalinga. Kariško auklėjimo darbą įtraukti į mokyklos programą nesunkus ir labai paprastas dalykas. Žinoma, ne atskiru šalia kitų pamokų dalyku, bet jungiamuoju, vienijamuoju elementu, panaudojant priemonę kariškąją nuotaiką. Visose pamokose: svarbesnėse (gimtosios kalbos, krašto mokslo, skaičiavimo pamokose) ir antraeilėse (kūno kultūra, dainavimas, piešimas, darbeliai) kariškąjį auklėjimą turime mokėti tamptai risti su pamokos tema, išvedant iš to reikalingas (ispūdžiais pamargintas) išvadas. Čia labai aiškus dalykas, kuriuo būdu į kiekvieną pamoką įnešti kariškojo elemento: mokytojo apsuikrumas gali tą puikiai atlikti. Be abejo, nejudrus, negreit orientuojąs mokytojas tai nejudriai ir atliks. Dažnai net nesugebės kariško auklėjimo minčių bei elementų tinkamai jaunuoliams išsamiuoti. Bet juk žinome, kiekviena pamoka galima tuo ar kitu dalyku panaudoti kariškajam auklėjimui.

Visa tai trumpai suglaudę, padarysime konkrečią išvadą: kariškas auklėjimas įtraukiamas mokyklos darban su einamomis pamokomis, jų temomis.

Kitas klausimas: „Kuriose mokyklos srityse kariškąjį auklėjimo darbą pritaikinti?“ išsprendžiamas taip pat nesunkiai: kariškas auklėjimas būtinas visose pamokose. Tai pati svarbiausioji kariško auklėjimo reikšimosi sritis. Smulkiau ją liesti nesiimu — tuo klausimu „Karys“ jau plačiau yra rašęs. Tenka tik pažymėti svarbesnius bruožus, būtent: kariškas auklėjimas pritaikomas mokykloje, kaip nuotaikos veiksnys (kariškosios dvasios, kariškojo ūpo palaikytojas), taip pat ir — kaip mokyklinio ugdymo padėjėjas. Tai svarbiausi kariškojo auklėjimo pamokoje bruožai.

**Atsimink, kad tik „Karys“
tave žmogum padarys!**

Misinginis Mamonelis

Kitos mokyklos darbo sritys, kuriose kariškas auklėjimas gali taip pat svarbų vaidmenį suvaidinti, yra tautos šventės, mokyklos vakarai, šalutiniai mokyklos darbai, kaip antai: ekskursijos, sporto dienos, parodos ir t.t. Juk karišką auklėjimą lengvai galime įjungti į tautos šventes (gyvieji paveikslai), pašnekesiai, paskaitos, tautiški vaizdeliai). Ruošiamuose mokyklos vakaruose argi negalime įdėti karišką elementą? O ekskursijose, sporto dienos, parodose? — Visur ir visur turėsime progos jaunimą kariškai auklėti. Tik reikia, kaip jau minėjau, mokytojo apsukrumo, o jau pats kariško auklėjimo darbas eis nuosekliai ir, be abejo, duos tik teigiamų rezultatų.

Tai štai — tokią mokslo metų veikimo dirvą prieš akis turėdamas, mokytojas pradeda kariško auklėjimo darbą (šios pastabos yra aktualios ne tik mokslo metų pradžioje, bet ir dabar. Taigi, bus labai pravartu visa tai apmąstyti ir mokyklos darbui vykstant: kur kariškas auklėjimas nejudrus — šios pastabos mokytoją išjudins, kur darbas sėkmingai vyksta — ne pro šalį bus patikrinti vyksmo gerumą).

Antrasis periodas — kariškojo auklėjimo eiga mokykloje (atsižvelgiant į aktingą mokytojo vaidmenį), susistačius tikrai gerą darbo planą, visuomet bus ganė-

tinai geras ir rimtas. Mokytojas visuomet sugebės karišką auklėjimą kreipti norima (kariškos dvasios ugdymo) vaga, kadangi, kaip anksčiau matėme, sąlygos ir dirva (mokykla, jos nuotaika) yra tam palanki. Nagrinėjant pirmąjį klausimą — kariškojo auklėjimo medžiagos paskirstymą, kariško auklėjimo eiga mokykloje veik ir paaškinėjo ir, manau, visai liko aiškus mokytojo šios srities darbas. Tenka tik pridurti, kad, įėjus darbo metu kariškam auklėjimui į normalų tempą (ar dar beeinant į jį), nereikia, mažiems trukdymams atsitikus, nusivilti ir apsnūsti (dažnai atsitinka: net visai kariškojo auklėjimo sritį užmiršti) bet, nežiūrint esamų kliūčių, darbą vis tiek tęsti. Kariškas auklėjimas — toks gražus mūsų jaunimo ugdymo veiksnys, neturi būti mokykloje apleistas. O! Jis privalo būti kuo aukščiausiam laipsniui iškeltas.

Štai tokių minčių verčia patiekti „Kario“ 46 nr. straipsnis, susirūpinęs judresniu mokytojo darbu kariško auklėjimo mokykloje reikalu. Šios mano, šiek tiek sugrupuotos, pastabos tebūnie ano straipsnio papildymas, tikslu paraginti ir išjudinti mokytoją aktingam kariško auklėjimo darbui pradž. mokyklose.

Bolius Vosylius.

Rokiškis.

Pereitą savaitę Rokišky lankėsi vyriausias skautininkas pulk. Šarauskas ir vyr. skautų štabo instruktorius K. Palčiauskas. Rokiškio gimnazijos mokiniams pulk. Šarauskas laikė paskaitą: „Skautystė pas mus ir kitur“ ir K. Palčiauskas — „Skautystė — auklėjimosi organizacija“.

Svečių atvykimo dieną buvo ir Rokiškio skautams remti draugijos susirinkimas. Į naują valdybą išrinkti: pulk. lt. J. Šinskas, p. Ruseckas, ir p. Kaupelis. Susirinkime nutarta kuo glaudžiau bendradarbiauti su skautais ir jiems padėti. Vakare buvo iškilminga skautų sueiga. Nemažas skautų-čių būrelis davė įžodį. Po iškilmių buvo linksmoji sueigos dalis. Tenka pabrėžti, kad Rokiškio gimnazijos direktorius p. Grytė visada maloniai padeda skautams.

Giedraičiai.

Lapkričio 22 d. — kariuomenės šventės išvakarėse — Giedraičių vidurinėje mokykloje buvo kariuomenės šventės minėjimas. Kariško rengimo mokytojas Pranas Kūlys mokiniams, paaškinęs šio minėjimo reikšmę ir kariuomenės reikšmę tautos gyvenime, laikė paskaitą „Visos tautos bendradarbiavimas su kariuomene“. Paskaitoj mok. Kūlys, apibūdinęs koks gali būti ateities karas, išaiškino, kaip svarbu, kad visa tauta persiimtų kariuomenės idėjomis ir uždaviniais, kad ištikus tėvynei pavojui, visa tauta galėtų stoti į kovą.

Kitą dieną, t. y. lapkričio 23 d., kariško rengimo klausytojai su savo mokytoju ats. j. lt. Kūliu Pranu prie žuvusiems ties Giedraičiais kariams paminklo nusifotografavo.

P. Balandėlis.

Ir Marijampolė nesnaudžia!

Neseniai Marijonų gimnazijos VI ir VII klasės buvo supažindintos su pašto karveliais ir ryšių šunimis. Taip pat buvo parodytas jų veikimas. Dabar jau tikrai mes įsitikinom, kai pamatėm, kaip gražiai jie atlieka savo uždavinius ir kokios turi reikšmės karui.

Trečiokas.

Raseinių v. gimnazijos skautai dirba.

Lapkričio mėn. 26 d. Raseinių v. gimnazijos skautų „Vytauto Didžiojo“ draugovė minėjo 3 metų veikimo sukaktuves. Tą dieną skautai susirinko gimnazijoje ir iš čia organizuotai nužygiavo į Finkelbandto salę. Čia pirmiausia buvo paskaitytas vietininkijos tuntininko įsakymas, kuriuo Vytauto Didžiojo draugovė, dėl didelio narių skaičiaus, perorganizuojama į 2 draugoves, į „Vytauto D.“ draugovę ir į „Algimanto“ draugovę... „Algimanto“ draugovės draugininku skiriamas Špukas. Po to St. Obuchavičius kalbėjo apie draugovės veikimą. Savo kalboje pažymėjo, kad teko daug sunkumų nugalėti, kol gimnazijoje buvo įsteigta skautų skiltis. Reikėjo net trys kartus prašyti pedagogų tarybos, kad leistų įkurti skiltį. Pirmoji skiltis gimnazijoje buvo įsteigta p. Stungurio iniciatyva 1927 m. spalio mėn. 10 d. Pirmieji žingsniai buvo gana sunkūs, nes ne-

leisdavo daryti sueigų ir reikėjo kiekvienos skilties programą patiekti direktoriui, kad patvirtintų. Tačiau skautų skaičius greit augo. „Vytauto D.“ draugovė buvo įsteigta 1929 m. lapkričio m. 23 d., o jos pirmasis draugininkas buvo Stungurys. Po to kalbėjo tuntininkas. Baigdamas savo kalbą linkėjo naujai draugovei augti ir bujoti. Po kalbų sekė sveikinimai, kurių tarpe buvo tikrai skautišku linkėjimu.

Dabar gimnazijoje veikia jau trys draugovės: skautų „Vytauto D.“ ir „Algimanto“, o skaučių „Birutės“.

Bro.

Repšėnai, Kovarsko valsč.

Lapkričio m. 23 d. šio kaimo pr. mokykloje iš ryto iškilmingai surikiuotiems mokiniams giedant Tautos himną, buvo pakelta tautinė vėliava. Už mirusius dėl Lietuvos laisvės sukalbėta trys kartus „amžina atils“, o už dabartinę Lietuvos kariuomenę garsiai nuskambėjo tris kartus valic. Padainuota „I kova, i kova...“ ir iškabintas plakatas vaizduojas kareivio kovą su slibinu dėl Vilniaus. Per vieną istorijos pamoką buvo apibūdintas tautos ir kariuomenės gyvenimas.

Platesnis minėjimas buvo sekmadienį, lapkričio mėn. 27 d. Sugiedojus Tautos himną ir atsistojimu pagerbus mirusius karžygius, buvo plataka apžvalginė paskaita: „Tautos ir kariuomenės gyvenimas istorijoje“.

Repšėnai turėtų būti pavyzdžiu kitiems kaimams ir miesteliams, kur ši diena praeina nepastebėta.

Buvęs.

„Kario“ skaitytojai įvairiose Lietuvos dalyse.

Įdomu pažiūrėti kokių Lietuvos dalių žmonės daugiausia skaito „Kari“. Atmetus kariuomenę, karius, šaulių būrius, mokyklas, policiją ir apskričių miestus (kur yra žmonių iš įvairių Lietuvos vietų), ir turint galvoj tik atskirus prenumeratorius iš kaimų, bažnytkaimių, miestelių ir mažų miestų (kur daugiausia gyvena pastovūs vietos gyventojai), matyti, kad žemaičių (su Klaipėdos kraštu) skaito 39 procentai, aukštaičių — 36%, sudaviečių — 16% ir dzūkų — 9%.

Žiūrint į šiuos duomenis negalima iš karto pasakyti, kad žemaičiai labiau yra linkę prie kariškos spaudos, o dzūkai — mažiausiai. Būtų labai neteisinga. Čia reikia turėti galvoj kraštų didumą ir gyventojų turtingumą. Dzūkų krašto daug okupuota ir be to, daugiausia neturtingi kraštai. Žemaičių kraštas yra nemažas (Klaipėdos kraštas, Kretingos, Mažeikių, Telšių, Tauragės, Raseinių apskr. ir dalis šiaulių apskr.).

Ne centai Vilnių vaduoja, bet centais kraunama mūsų valia ir pasiryžimas priartins mus prie Vilniaus ir iš centų Vilniaus laisvei sudėsime milijonus.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

1 pėst. D. L. K. Gedimino pulkas.

— Pulko kapelmeisterio Kulikausko pastangomis daug ko pasiekta ir jo darbo vaisiai gan brangiai įvertinami. Dabar gerai išlavintas pulko orkestras ir kuomet tik griežia kur nors privatiškame vakarėlyje, gegužinėje ar vestuvėse, visuomet iš ten gauna malonių laiškų, tariančių nuoširdų ačiū. Prieš metus gerai organizuotas „dziasbando“ orkestras iš senų ir prityrusių griežikų dažnai koncertuoja karininkų ramovėje, inteligentų klube ir kt. Taip pat jo pastangomis įsteigta pulko „knygrišykla“, kur visos pulko knygos, žurnalai ir laikraščiai gerai iššamos ir aptaisomos. Pulko kariams knygos aptaisomos už gan mažą atlyginimą 2 — 3 litus. Prieš keletą mėnesių savo komandos klasėje auklėtiniams, kurių yra nuo 10 iki 19 metų, įsteigė pradžios mokyklos programos kursus. Iš ekonominių sumų auklėtiniams teikiama skaitomoji ir rašomoji medžiaga. Auklėtinių mokymui yra pasikvietęs iš pulko štabo raštininką eil. Railą Vladą, buvusį pradž. mokyklos mokytoją. Eil. Raila Vladas su noru prie to darbo prisideda, nežiūrėdamas į tai, kad tą visą darbą reikalinga atlikti atliekamomis nuo tarnybos valandomis.

— Paskutinėmis dienomis pulkas iš kariuomenės intendantūros išgavo duonos piaustomų mašinėlių. Taip pat kareiviams yra išduota ir specialios duonai dėti lėkštelės. Tuo būdu atlikusieji duonos gabalai nemetomi ant žemės, bet palieka ant stalo ir lėkštėje. Kuopos dėžuras per pusryčius, pietus ir vakarienę tik tiek pripiausto duonos, kiek gali maždaug suvalgyti. Tuo būdu duona nesudžiūsta ir nesimėto.

— Šiomis dienomis pulko ligoninėje įrengta moderniškavonia. Grindys ir sienos išmūrytos iš mažų, baltų koklių. Pati vonia didelė.

San. psk. M. Grinius.

5-tas pėstin. D. L. K. Kėstučio pulkas.

Lietuvos kariuomenės 14 metų sukaktuvių proga daug kareivių buvo pakelta į aukštesnius laipsnius, jų tarpe vienas jaun. puskarininkis į vyresnius puskarininkius ir nemažas skaičius grandinių į jaun. puskarininkius, o eilinių į grandinius.

— Pulke yra sudaryta liktinių puskarininkių grupė, kurie atliekamu nuo tarnybos laiku popietinėmis valandomis lavinasi iš bendrų mokslo dalykų. Dėstytojais yra pulko karininkai. Tų puskarininkių dalis jau yra pasiruošusi laikyti egzaminus. Todėl per pulko vadovybę yra kviečiamas Švietimo Ministerijos atstovas, ir šio mėnesio pabaigoje arba sausio mėn. pradžioje tokie egzaminai pulke įvyks.

— Užėjus advento laikui, kada vieši vakarėliai neruošiami, pulko švietimo vadovas dažniau parūpina įvairių filmų, kurias vakarais pulko salėje galima pamatyti už labai pigią kainą. Pereitą savaitę matėme įdomią ir linksmą filmą „Tarp žmogėdru“.

St. R.

Karo kalėjimas ir drausmės dalis.

— K-dos v-kas aiškino spausdinto žodžio reikšmę kaimui. Po paskaitos dauguma kareivių paprašė savo v-ko, kad išrašytų 1933 metams jų tėvams „Mūsų Rytoją“ ar „Ūkininko Patarėją“. Grįžę namo, kareiviai tvirtai pareiškė, kad be laikraščių negyvens.

— Nuo lapkričio 1 d. įsteigta ugniagesių komanda. Ji turės didelės reikšmės ne tik daliai, bet ir apylinkėms, nes arti ugniagesių komandos nėra.

— Aviacijos ltn. Nakrošis paskutiniu metu laiko kadro komandai ir puskarininkiams paskaitas iš aviacijos srities šiomis temomis: 1) Trumpa aviacijos istorija. 2) Aviacijos nuopelnai didžiajam kare. 3) Aviacija po didžiojo karo. 4) Kokiu būdu aviacija gali padėti pėstininkams ir kaip pėstininkai gali su ja bendradarbiauti. 5) Priešlėktuvinė apsauga ir maskavimas. 6) Kaip krašto gyventojai turi saugotis nuo aviacijos puolimų. 7) Kaip pasirinkti aerodromas. 8) Aviacijos vaidmuo ateities kare.

Jaun. psk. Alyta.

Lietuvos kariuomenės atsargos karininkų susirinkimas Klaipėdoje.

Lietuvos kariuomenės 14 metų sukaktuvių dienos vakare lapkričio mėn. 23 d. 20 val. Klaipėdos krašto komendantų pulk. Liormano iniciatyva „Viktorijos“ viešbučio salėje buvo Klaipėdos mieste ir apylinkėje gyvenančių Lietuvos kariuomenės karininkų susirinkimas.

Susirinkime dalyvavo keletas aktyvios tarnybos karininkų su Klaipėdos krašto komendantų pulk. Liormanu priešakyje ir apie 30 atsargos karininkų.

Susirinkimą atidarė pulk. Liormanas ir nurodė, kad atsargos karininkus sukvietęs įsteigti Lietuvos kariuomenės atsargos karininkų sąjungos skyrių Klaipėdoje.

7 pėst. pulko pulk. leit. Kazitėnas susirinkimą sveikino igulos viršininko ir karininkų vardu ir pažadėjo visokeriopą paramą organizaciniame gyvenime.

Išrinkta organizacinė komisija iš ats. pulk. leit. Grudzinško, ats. kap. Gavelio ir ats. leit. Stasiulio. Šios komisijos uždavinys artimiausioje ateity įsteigti minimą skyrių.

Po to, Lietuvos kariuomenės 14 metų sukaktuvių proga susirinkimas telegramomis pasveikino Vyriausią Ginkluotų Pajėgų Viršininką J. E. Respublikos Prezidentą ir krašto apsaugos ministerį.

Ataskaitinis žvirblis.

Įs Šaulių gyvenimas

Siauliai.

Lapkričio mėn. 27 d. buvo VII šaulių rinktinės rajoniniai manevrai Šiaulių — Radviliškio rajone. Manevruose dalyvavo apie 20 būrių.

Radviliškio manevrinė grupė netoli Radviliškio turėjo gintis, o Šiaulių — su sunkiųjų kulkosvaidžių būriu vaizdavo žygiuojančios dalies avangardą, kuri ties Monkūnų kaimu turėjo pereiti į puolamąsias kautynes.

Šaulės organizavo raudonąjį ir žaliąjį kryžių. Raudonojo kryžiaus šaulės turėjo atlikti keletą praktiškų uždavinių: keletą tariamųjų sužeistų turėjo aptvarstyti ir slaugyti, o žaliojo kryžiaus šaulės paruošti gardžius pietus.

Šaulius vargino lietus ir purvynai, bet blogas oras nepakenkė manevruojančių gerai nuotaikai. Šauliai parodė, kad jų dvasia nenugalima.

A. Šimkus.

Telšiai.

Telšių šaulių būrys smarkiai veikia. Paskutiniu metu įsteigė jaukų savo klubą. Bet daugiausia gali didžiulotis savo chorą, darbštus ir sumanus chorvedžio D. Andriulius vedamo. Nors tik pernai įsikūręs, tačiau sugebėjo toli pažengti. Lapkričio 26 d. minėtas choras suruošė šaulių klubo salėje vakarą-koncertą, kuris labai nusisekė.

Tls.

Mažeikių šaulių būrys.

Lapkričio mėn. 27 d. 16 val. Mažeikių muitinės patalpoje buvo Mažeikių šaulių būrio narių metinis susirinkimas.

Kadangi susirinkimo svarbiausias tikslas išrinkti naują valdybą, tai ties šiuo reikalu daugiausia ir buvo sustota. Slaptu balsavimu į valdybą išrinkta šie šauliai: Grigalius, Stančikas ir Kumpikevičius. Nors pirmieji du, išstačius juos kandidatais, kategoriškai atsisakė nuo valdybos pareigų, bet kažkodėl susirinkimas užsispyrė juos išrinkti. Suprantama, kokia gali būti nauda iš žmogaus, kuriam prievarta įbrukamos kokios nors pareigos.

Kandidatais išrinkti Žižys ir Skeivys, būrio korespondentu — šaulys Mieleška. Revizijos komisija paliko senoji.

Rinktinės valdybos pirmininkas šaul. Svetlauskas pranešė, kad netrukus bus pradėti statyti rinktinės namai ir kvietė visus, be išimties, šaulius prie šio darbo prisidėti.

Pažymėtina, jog rinktinės namams būrys iš savo kasos kartą jau aukėjo 500 litų, manoma ir dar aukoti, nes šiuose namuose ir būrys ras sau tinkamesnę patalpą negu dabar, kurioj ir susirinkimus nevisai galima atlikti, o mokama apie 20 litų mėnesiui.

Luobos sūnus.

Nevarėnai.

Lapkričio 27 d. susirinkime nutarta sustiprinti šaulių ugniagesių komandą. Būrio valdybos pirmininkas ragino visus šaulius prisidėti prie ugniagesių ir aktingai dalyvauti. Buvo raginama aktingiau platinti spaudą, nes šie metai yra ypatingai svarbūs — sukanka 100 metų nuo mūsų periodinės spaudos atsiradimo.

M.

Rudamina.

Bemaž pačiame Lietuvos pietų kampelyje, prie aukšto gražaus piliakalnio, arti administracijos linijos, yra nedidelis miestelis — Rudamina, kurio apylinkės beveik gražiausios visame Seinų apskr.

Prieš dešimtį metų čia įsikūrė veiklus šaulių būrys. Dabartinio metu būrys savo veikimu ir darbais Seinų rinktinėje stovi pirmaeilį būrių tarpe. Turi žemės sklypą, gražią vėliavą, biblioteką, gerai išlavintą chorą, orkestrą ir artistų trupę, kuri jau ne kartą pasirodė apylinkėje gastroluodama. Paskutiniu metu rengiamasi prie būrio namų statymo.

Būryje yra daug aktingų veikėjų, pav., mokytojas agronomas, Alf. Stromas, J. Keršulis ir kiti.

Strumbagalvė.

— Būrys turi nemažą biblioteką. Nuo pat būrio įsikūrimo būrio lėšomis į biblioteką išrašoma keletas laikraščių bei žurnalų. Laikraščius šauliai perskaitę surenka ir aptaisę gerais apdais sudaro gražius komplektus. Senesnius komplektus šauliai su malonumu skaito.

— Paskirtas naujas būrio vadas, kuris pradeda būrį tinkamai kariškai rengti. Būrys yra prie pat administracijos linijos.

Kreivoji, Kalvarijos valsč.

Lapkričio mėn. 26 d. š. rinktinės vado padėjėjas lankė 42 Kreivosios šaulių būrį. Atliko vieną pamoką apie topografiją, o kitą apie ginklus.

Be to, patikrino ginklų užlaikymą.

Nemunaičiai, Kalvarijos valsč.

Lapkričio mėn. 27 d. kpt. Mašiotas dėstė vietos būriui apie transmisijos priemones sąryšį su šaulių naudingumo galimais būsimajame kare.

Reikiamus pratimus šauliai sumaniai ir energingai atliko.

Balbieriškis, Marijampolės apskr.

Lapkričio mėn. 27 d. rinktinės vadas lankė vietos šaulių būrį. Kalbėjo apie auklėjimosi reikalingumą, vykdant šių dienų uždavinius.

Toliau buvo pamoka apie tereno pažinimą, atstumų sprendimą, matavimą ir žemėlapių skaitymą ir orientavimą dieną ir naktį.

Korsakiškis, Panevėžio valsč.

Būrys turi įsteigęs nedidelę bibliotekėlę, į kurią ir „Karys“ kas savaitę atsilanko. „Karys“ būrio šaulių labai mėgiamas, tačiau dėl krizės negali kiekvienas atskirai išsirašyti.

Būrio Krsp.

Tauragnai, Utenos apskr.

Ši rudeni Tauragnų šaulių būrys atidarė didelę ir gražiai sutvarkytą biblioteką — skaityklą. Didesnę knygų dalį paaugusių Tauragnų savivaldybė ir mokytojai. Biblioteka gausiai naudojasi ir nešauliai.

Būrys yra pasiryžęs šiais metais, minint 100 metų spaudos sukaktį, daug išplatinti šauliškos ir kariškos spaudos Tauragnų apylinkėje.

Pašilė, Ukmergės apskr.

Lapkričio 27 d. buvo Pašilės šaulių būrio susirinkimas. Būrio v-bos p-kas mokytojas Ūsaitis Jonas, pradėdamas susirinkimą Lietuvos kariuomenės 14 metų sukaktuvių proga, plačiai apibūdino mūsų jaunutės kariuomenės vaidmenį, kurį suvaidino narsūs mūsų tautos sūnūs pirmose Nepriklausomybės dienose. Kritusieji kariai buvo pagerbti atsistojimu ir sugiedota Tautos himnas. Vyriausiam Ginkluotųjų Pajėgų Viršininkui Respublikos Prezidentui A. Smetonai buvo sušukta triskart griausmingas valio.

Po to buvo paskaitos. Kuopos vadas ats. j. lt. Baršauskas Kazys laikė paskaitą: „Dūmai ir jų vartojimas“, kurioje buvo duota daug praktiškų žinių puolant ir ginantis nuo priešo. Kitą paskaitą laikė būrio v-bos p-kas Ūsaitis „Spaudos vaidmuo ir taika“. Minėtoji paskaita buvo apibūdinta sveikos periodinės spaudos vaidmuo, kaip pažangumo ir kultūros priemonė.

Buvo išrinktas atstovas į šaulių būrių suvažiavimą ir k. Be to, buvo išrinkta iš 5-kių asmenų komisija vakarėliams rengti.

Pigus sporto lėktuvas.

Čekoslovakų karo aviacijos dirbtuvėse pastatytas naujas dvivietis lėktuvas — monoplanas, kuris kainuoja arti 15.000 lt. Atskirai paruošamas Orion'o tipo motoras, 45 arklių jėgų čekoslovakų Michl'o fabrike, padarytas kainuoja arti 7.500 lt. Lėktuvas gali skraidyti su 155 — 160 km. greitumu per vieną valandą.

**Tarybų Rusijoje organizuojami buvę raudonieji latvių šauliai.**

Tarybų Rusijoje „Kommunarų Zinas“ laikraštis paskelbė aplinkraštį apie buvusių Rusijoje raudonųjų latvių šaulių sekcijos organizavimą. Šis nutarimas jau liepos 7 d. buvo „Osoaviachimo“ pirmininko Eidemano patvirtintas, bet keli mėnesiai buvo laikomas paslaptimi ir viešai tepaskelbtas lapkričio mėnesį.

„Latvis“ rašo, kad toks nutarimas prieštarauja Latvijos — T. Rusijos taikos sutarčiai, kurioje aiškiai buvo numatytas raudonųjų latvių šaulių dalių likvidavimas.

„Latvis“ pastebi, kad latvių šaulių Tarybų Rusijoje paliko labai mažai, nes daugumas jų grįžo į Latviją, o kiti žuvo T. Rusijoje pilietiniame kare. O tie, kurie dabar organizuojasi į latvių šaulių sekciją, tai bus greičiausiai įvairūs užfrontės „didvyriai“, kurie karo metu tik plėšikavo.

Raudonosios kariuomenės komunistinimas.

Tarybų Rusijos valdovai, norėdami išlaikyti komunistinę valstybės santvarką, labai susirūpinę turėti savo rankose sau ištikimą ir paklusnią kariuomenę. Todėl visu stropumu stengiamasi išvalyti raudonąją kariuomenę nuo nekomunistinio elemento. Kariuomenės komunistinimas vykdomas, kaip jos viršininkų, taip ir jos valdinių tarpe. Kandidatai į raudonosios kariuomenės vadus atidžiai tyrinėjami kilmės ir politinių pažiūrų atžvilgiais, prieš priimant į karo mokyklas. Panašiai rūšiuojami ir imami į kariuomenę kareiviai.

Šiomet išleisti labiau griežti įsakymai, kurie turi laiduoti spartesnę raudonosios kariuomenės komunistinimą. Tais įsakymais siekiama padidinti kariuomenės eilėse komunistų ir „komsomolcų“ skaičių. Pagal naujas instrukcijas ši rudeni imami 1910 m. gimusieji naujokai turi būti dar atidžiau parenkami ne kaip pereitais metais. Turi būti visiškai išskirtas vadinamas „pavojaingas gaivalas“, t. y. nekomunistai, abejotinos proletariškos kilmės, labiausiai kilę iš vadinamų „kulokų“ (labiau pasiturinčių ūkininkų). Pačios komunistų spaudos prisipažinimu, visos lig šiol pastangos, kad raudonoji kariuomenė būtų vien darbininkų, proletarų kariuomenė, nedavė norimų rezultatų. 1927 m. darbininkų procentas raudonojoje kariuomenėje buvo 23,8, o 1932 m., neatsižvelgiant, kad dauguma ūkininkų buvo suvartyta į kolchozus, tas procentas tepadidėjo tik 35%. Todėl ir toliau raudonosios kariuomenės branduoli sudaro žemdirbių ūkininkas, ne kolchozų darbininkas.

Nors daugiau, kaip 50% raudonosios kariuomenės karių laikomi komunistų partijos bei komsomolo sąrašuose, bet komunistų spauda šaukte šaukia, kad „klasinis priešas visomis jėgomis stengiasi prasiskverbti į raudonosios kariuomenės eiles, kad ten slaptai vartytų griaunamąjį darbą“. Komunistų spauda rašo, kad nekomunistinis elementas, skverbdamasis į kariuomenę, slepia savo neproletarinę kilmę. Kaip žinoma, raudonosios kariuomenės eilėse tegali būti grynai proletarai. Visi naujokai, turį nors šėšėlį buržuazinės ar „kulokų“ kilmės, net tolimi giminės tokių, atlieka tarnybą tik nerikiuotėje ir negali turėti ginklo.

Prancūzijos lakūnai mėgėjai.

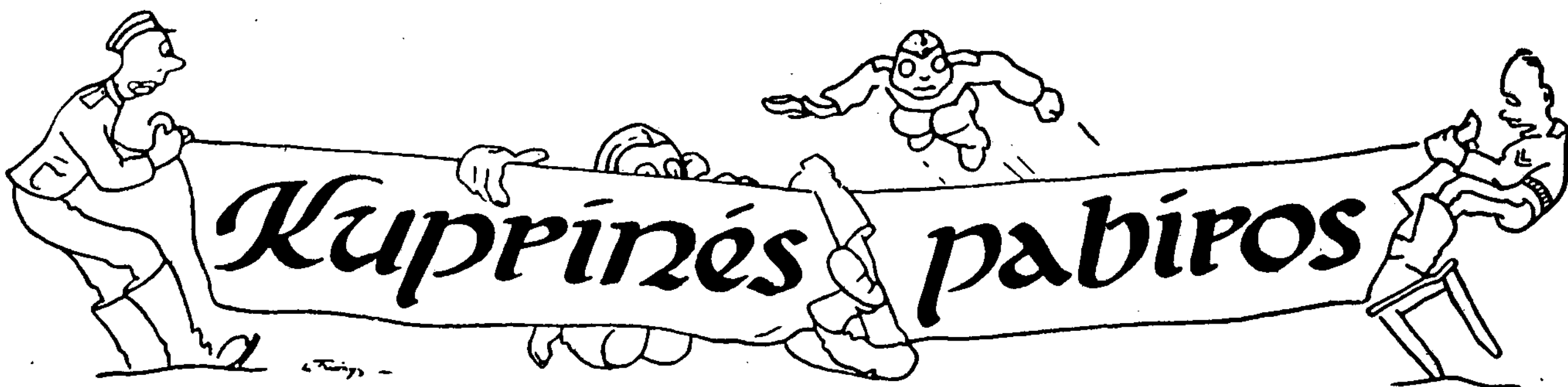
„Samolet'o“ žurnalo statistikos duomenys rodo, kad Prancūzija turi 465 lakūnus — mėgėjus, kurie gavo nustatytus liudijimus (diplonus). Jų tarpe 15 moterų, 52 lakūnai turi nuo 17 iki 20 metų amžiaus, 131 — nuo 21 iki 27 metų, 146 — nuo 28 iki 31 metų. 237 lakūnai baigė aviacijos mokyklas, 216 — parengti aeroklubuose ir 12 — mokėsi pas draugus kitus lakūnus.

Oro susisiekimas sovietų respublikose.

Sovietai turi 5 linijas, kurios riša jų kraštą su užsieniais, būtent: 1) Maskva — Kaunas — Berlynas, 2) Leningradas — Talinas — Ryga, 3) Baku — Pechlevi, 4) Taškentas — Kabulas, 5) Verchneudinsk — Ulan Bator. Be to, daug linijų savo krašte.

Š. Amerikoje, Vokietijoje, Prancūzijoje, Anglijoje ir Italijoje keleivių lėktuvais vežama žymiai daugiau.

Pav., Š. Amerikos Jungt. Valstybėse vien tik per pirmą 1932 m. pusmetį oro susisiekimo lėktuvai padarė 35.730.000 km. kelio ir pervežė 217.274 keleivius.



Visai pateisinamas išdidumas.



— Klausyk, kūmut, ko gi tu dabar nosi rieti?..

— Kodėl gi neriesiu, kūmai, jeigu padebesys sūnus skraidol!..

Civilis kirpėjas.

(Ispūdžiai iš teatro).

Visokių miestieškų teatrų aš, žinoma, nebuvau matęs ir jei, vaidinant „Ameriką pirtyje“ seniūno kluone, ir plodavau artstams, tai tik todėl, kad ten vaidino tokia nieko sau Onytė. Šiaip, sakysim, cirkas, kur žmogus gali pamatyti, kaip fikiranai peilius ryja, kaip klounams kelnes numauna ir kitokias prašmatnybes rodo. Žmogui pažiūrėti itin pravartu.

Ateina aną sekmadienį viršila į kuopą ir sako:

— Susitvarkykite, girdi, vyrai, muniuote — teatro žiūrėti eisime.

— O kokį teatrą ten rodys? — klausiam.

— Rodos — sako viršila — Sevilijos kirpėja, tokį veiklą, vadinasi.

— Jei kirpėja, manau, ir dar civilis, tai naudos nekiek: kirpėja turime ir pulke nebloga, bet jei veiklą rodys, tai gal ką nors ir pamatysim.

Todėl imame ir nužygiuojame, susėdame kėdėse ir laukiame, kada čia tas civilis kirpėjas teatrą rodys. Sėdime sau, o priekyje smuikoriai stygas čirpina.

— Kurios dalies — klausiu kaimyną Zimką — šitie griežikai, kad be uniformos?

— Tur būt, sako jis, laisvai samdomi.

— Taip ir bus — pamaniau, civilis kirpėjas — civiliai ir griežikai.

Paskui ima ir iššoka į sceną Figaro su gitara ir šokinėdamas griežia.

— Neblogai griežia — sakau Zimkai.

— Ar šitas? — juokiasi Zimka, — o tu ar nematai, kad griežia tie laisvai samdomi, o jis, vištos koja, tik taip sau stygas čiupinėja.

— Tai, vadinas, susitarę? — klausiu.

— Aišku, susitarę.

„Na! — manau, jei iš jo toks kirpėjas, kaip ir griežikas, tai visai bloga!

Paskui išeina tokia senjorita ir paskui ją ožkabarzdys don Bazilo.

— Kažin ar tą senjoritą kirps? — klausiu Zimkos.

— Gal ir ją, sako, o kodėl klausi?

— Gaila, sakau, plaukai gražūs, nudraitytu senjoritai iki bubikopfo ir tiek...

Bet Figaro, matyt, nė kirpimas rūpi: jis apie senjoritą šokinėja su laiškučiu, o Bazilas iš kailio neriasi. „Tai raštukas nuo skalbėjos“ — čiulba ji Bazilui, o jis, ožkos barzda, ir tiki. Ot, jau tos moterys!

Būtų tas Bazilo gal ir ilgiau senjoritą kamavęs, jei ne grafas Almavyva:

„Tu išbašes don Bazilo, ne pro šalį, ne pro šalį tau Bazilo pasišalint“ — uždainavo jis ir išvijo nabagą lauk.

— Tai kurį čia kirps? — nekantrauju.

— Kirps, tai kirps — rūstinasi Zimka, bet tas Almavyva irgi tipas: čia mūsų vadas sėdi, čia skyrininkas šalia, o jis girtas girtukas, kojos kaip botagai linksta. Ir dar uniformoje! Parodyčiau aš jam.

Vaidino, vaidino jie tą teatrą iki pagaliau tą žioplį Bazilą apgavo. Pasodino, imuilavo barzdą, laisvai samdomi maršus groja, Figaro jam skuta barzdą, o grafas senjoritą tuo laiku bučiuoja. Neblogai sugalvota!

Taip ir nukirpo tą Bazilą. Ir gerai padarė, kad nukirpo. Aš net norėjau šokti į sceną ir išmest Figarui arbatpinigių.

— O vis dėlto — sako Zimka, kai parėjom į kuopą — mūsų pulko kirpėjas daug šaunesnis: ar tu matei, kai kerpamas Bazilo raukėsi nuo kančios, net ir maršą grojo, kad ne taip skaudėtų..

— Paims, sakau, ir tą Figarą į kariuomenę, išmoks ir jis kirpti. Netokius išmokina, oho!

H. Trakutis.

Būna vis tiek.

— Kas tamstai labiau patinka gerti, arbatą ar kavą? — jaunas kareivis klausia savo skyrininką.

— Vis tiek — sako grandinis, — jeigu tik geriant būna lašinių ar sviesto užkasti.

m. k.

Skirtumas.

Kuopos vadas klausia eilinį Šniaukštą: — Kuo skiriasi manevrų kautynės nuo tikrojo karo kautynių?

— Tuo, kad „numirus“ galima rūkyti, tamsta leitenante, — atsako Šniaukšta.

P. Juodgudis.

„Karys“ žygio maršu.



Kas savaitę aš iš Kauno

I pasaulį iškeliu

Aplankyti kas mane myli.

Mano klumpės septinmylės

Žaibu mane vis nešioja,

Kur galūkaimy artojas,

Kaimo sūnus — atsarginis,

Kur moksleiviai suolus trina,

Kur šauliai primerkę akį,

— Skrisk, kulipka! — meiliai sako.

Kur kareivių galvos, kojos

Bėga, gula, vartaliojas;

Ir, bendrai, kas mane kviečia,

Kaip matai — tenai aš svečias.

Kitais metais aš tikiuosi,

Dar daugiau draugų turėsiu,

Ir žygiuosiu — o-lia-ly-lia!..

Mano klumpės septinmylės!..

Jon. D.

Ankstybais.

— Kasgi jūsų kuopoje pats pirmasis keliai?

— Pas mus budėtojas.

— Kaip tai? Juk jis visai neužmiega.

— Todėl anksčiau ir keliai, kad neužmiega.

b.

Tankas.

— Kas iš jūsų gali papasakoti apie tanką? — klausia naujoko.

— Tankas, p. viršila, tai yra toks tankas, kuris (hm.. palauk!) visas panašus į tanką: pats važiuoja ir pats šaudo, lyg tankas...



„Kariui“ talkon.

Kasmet vis labiau pastebimas mūsų jaunimo susidomėjimas „Kariu“. Kariai, atsargos kariai, šauliai, moksleiviai ir kt. „Karij“ ne tik išsirašo, bet, kas malonu pabrėžti, niekieno neraginami net savo artimųjų tarpe platina. Tai yra džiuginantis reiškinys ir jis parodo, kad tiek kariškas, tiek kaimo ir besimokąs jaunimas gerai suprato „Kario“ tikslus ir idėjas, ir ne tik patys jomis gyvena, bet ir kitiems nori tai įdiegti. Tai yra labai gražus ir garbingas darbas ir tokiu pavyzdžiu reikėtų pasekti ir kitiems. Taip pat parodo, kad „Karys“, kaip seniausias ir gražiausias mūsų savaitinių laikraščių, tikrai yra įdomus ir prasmingas.

Todėl kviečiame ir kitus mūsų skaitytojus „Kariui“ talkon, nes tik iš vieno dirbdami pasieksime tai, ką esame užsibrėžę. Kiekvienas „Kario“ talkininkas, platindamas jį, tuo pačiu prisideda prie mūsų visuomenės ugdymo bei stiprinimo tėvynės meilės, pasiryžimo kovoti dėl pavergto Vilniaus ir kitų okupuotų sričių atvadavimo, kariško mūsų jaunimo paruošimo ir t. t. Švenčių, atostogų ir kitą atliekamą laiką [naudingai sunaudokime spaudos platinimui.

Toks kilnus idėjinės spaudos platintojo darbas, be abejo, teikia jam morališko pasitenkinimo ir malonumo. Tačiau „Kario“ redakcija, visa tai įvertindama, kitais metais yra nusistačiusi „Kario“ platintojams dar atsilyginti, būtent:

1. Surinkęs 10 metųinių „Kario“ prenumeratų, gaus nemokamai „Karij“ per visus metus su priedais, arba įvairių knygų 10 lt. sumos.
2. Surinkęs 5 metines „Kario“ prenumeratas arba 10 pusmetinių, gaus „Karij“ pusei metų, arba knygų 5 lt. sumos.
3. Kas nenorės naudotis dovanomis 1 ir 2 p. p., tam nuo kiekvienos prenumeratos sumos bus mokama 10 procentų.
4. Be to, daugiausia surinkę „Kario“ prenumeratų gaus burtų kelių knygų 50 lt. sumos.

Tad visi „Kariui“ talkon, tiek skaitydami jį, tiek platindami!

Kas norės tą darbą dirbti, galės laišku ar pats kreiptis į „Kario“ administraciją, kur gaus nurodymų ir kvitų knygelių su lapais. Įspėjama, kad tie asmenys, kurie „Kario“ redakcijai nėra gerai žinomi bei pažįstami, turėtų su savimi arba atsiųstų rekomendacijų (savo viršininkų arba kitų daugiau žinomų žmonių).

Prašome savo platintojų, siunčiant paskutines surinktas prenumeratas, pažymėti kokį atlyginimą pasirenka (čia minimas 1, 2 ir 3 p. p.). Nepranešus, redakcija negali žinoti, ką platintojas pasirenka ir tuo būdu negali savo pažado ištesėti.

„Kario“ redakcija ir administracija.



Nauji leidiniai

Lietuviškoji enciklopedija I t. VIII sasiuvinis. Prasideda žodžiu Arabijos dykuma ir baigiasi Argyli (897 — 1024 psl.).

Savi valdybė 11 nr.

Lietuvos Mokykla 21 nr.

Mokykla ir Gyvenimas 10 — 11 nr.

Židinys 11 nr.

Lietuvos Gaisrininkas 11 nr.

Misijos 12 nr.

Ateities spinduliai 11 nr.

Tautos Ūkis 11 nr.

Kultūra 11 nr.

Malonu pastebėti, kad „Kultūros“ žurnalas gyvėja, kitaip sakant, pamažu atsisako nuo savo be galo sunkių sausos materialistinės pasaulėžiūros straipsnių, arba istorinio archyvo vaidmens. Šiame nr. daugiau randame įdomesnių dalykų. Galima pasakyti, kad vyrauja beletristika. Tiesa, beletristika ne originali, ne savųjų, bet vis dėlto įdomi. Daugiausia dėmesio kreipia labai vertingas kritiškas straipsnis J. Radžvilo „Frontui išsisklaidžius“. Jame tiesiogiai kalbama apie progresyvio- sios mūsų literatūros sugyvinimą. Tačiau labai daug karčios tiesos pasakyta bendrai apie mūsų literatūros pakrikimą ir rašytojų etiką.

Spauda — 7-toji pasaulinė galybė.

Šiaulių žurnalistai savo pirmojo spaudos baliaus proga iš- leido kartinį leidinį. Jame surašyta įdomi programa, daly- viai. Prie programos bei artistinės baliaus dalies daug prisidėjo Valst. Teatro (Šiaulių skyriaus) artistai. Be programos, yra žurnalistų žodis („Mes kalbame“) ir visuomenę ir keletas rimtų pageidavimų („Mes norime“).

Galvosūkio 48 nr. sprendimas.

Galvosūkis sulipdytas iš š. m. „Kario“ 18 nr. įdėtų paveik- slų, būtent iš: 1) Išskilmės maršu, 2) Kaunas (senasis miestas) — 2 iškarpas, 3) Gimnastikos pamokoje — 3 iškarpas, 4) Su- stiprintas rąstų lieptas, 5) Veprių pilies kalnas, 6) Kauno skautai išneša J. E. Respublikos Prezidentą, 7) Skautų vado- vybė išleidžia atvykusius aukštuosius svečius — 2 iškarpas, 8) Alytaus gimnazijos mokiniai — 2 iškarpas, 9) Priešegzami- ninis pasiruošimas ir 10) Rebus.

Gera išsprendė šie asmenys: 1) Bern. O-tas (PŠŠ.); 2) J. Sakalauskas (Dršn.); 3) St. Daunys (Trgn.); 4) J. Metrikis (Skp.); 5) L. Briedis (VŠ.); 6) V. s. p. J. Pečkys (KS.).

Be to, galvosūkio 47 nr. sprendimo taškai įskaityti šiems asmenims: 1) St. Dauniui, 2) J. Metrikui, 3) J. Sakalauskui.

Galvosūkis 50 nr.

(Vert. 1 tš.).

Iš raidžių: a, a, a, a, a, b, d, é, e, i, i, i, y, y, y, k, k, k, l, l, l, m, n, n, p, p, s, s, t, u, u reikalinga sudėti žodžiai; kurie daugiausia vartojami raštinėse, pasibaigus metams.

V. s. p. P—ys.

„Kari“ skaitysi — apie karo tarnybą nusimanyti.

Painus instrumentas jūrų dugnui tyrinėti.

Vokietijoje Krupo geležies fabrike padirbtas plieninis cilin- deris jūrų dugnui tirti. Jo sienos tokios tvirtos, kad gali išlai- kyti didžiausią vandens slėgimą. Cilinderis gali veikti 4 kilo- metrų gilumuoje. Nuo laivo į vandenį nuleidžiamas lynu. Vi- duje cilindro telpa du žmonės su visais reikalingais jūros dug- nui tirti prietaisais: mikroskopais, teleskopais, fotografijos apa- ratais, telefonais, radio - telegrafais, didelės šviesos lempomis, orui valyti prietaisais. Nutrūkus lynui, reikia paspausti mažą sagutę, ir cilindro šonai prisipildo oro, kurs tą pačią minutę iškelia cilindrą iš jūros gelmių į vandens paviršių.

XII metal

XII metal

Karo mokslų žurnalas „MŪSŲ ŽINYNAS“

eina kas mėnuo

Prenumerata met. 35 lt., kariams (ir atsarginiams) ir šauliams 25 lt. Užsieny 50 lt.

Redaguoja plk. lt. Vytautas Steponaitis.
Leidžia Vyr. Št. Spaudos ir Svetimo Skyrius.

Adr.: Kaunas, „Mūsų Žinynas“.

Per „Mūsų Vilnių“ į sostinę Vilnių!

Nėra Lietuvoje kito tokio žurnalo, kuris eitų kas 10 dienų gražaus didelio formato, yra tik vienas žurnalas „MŪSŲ VILNIUS“.

„MŪSŲ VILNIUS“ gina Vilniaus reikalus, rašo kuo plačiausiai Vilniaus vadavimo reikalais, deda daug gražių iliustracijų iš Pavergtosios ir Laisvosios Lietuvos. Jis atsidėjęs seka Amerikos ir kitų kraštų Lietu- vių gyvenimą.

„MŪSŲ VILNIUS“ punktualus žurnalas. Jis pasirodo kiekvieną 10, 20 ir 30 dieną kiekvieno mėnesio.

„MŪSŲ VILNIUJE“ bendradarbiauja žymūs publicistai, rašytojai, kaip prof. M. Biržiška, dr. J. Purickis—Vygandas, kan. J. Tumas—Vaiž- gantas, prof. Fab. Kemėsis, poetas Liūdas Gira, prof. Z. Žemaitis, Pet- ras Babickas, Liūdas Dovydenas, J. A. Herbačiauskas, Petras Ruseckas, Matas Šalčius, Dr. Edv. Turauskas, K. Berulis, J. Senkus, kun. Švogė- lys—Milžinas, mok. Laucius, eilė rašytojų ir korespondentų Okupuotoj Lietuvoj, Amerikoje, Anglijoje, Škotijoje ir kitur. Redaguoja žurnalą V. Už- davinsys.

„MŪSŲ VILNIUS“ eina tvirtais žingsniais šeštus metus. Jame ra- site gražiausios medžiagos, gražiausių straipsnių, gražiausių iliustracijų, vi- siems artimų minčių.

„MŪSŲ VILNIUS“ pigus žurnalas. Metams kainuoja 5 litai, pus- mečiui. — 3 litai. Užsieniuose — 15 litų metams.

Vieną numerį gausite nemokamai susipažinti. Kas surinks 6 prenu- meratas, tas septintą gaus nemokamai.

Rašykite šiuo adresu: Kaunas, Duonelaičio g. 9a. Telef. 10-88.

Kalendorius,

kaip „Kario“ priedas,
bus duodamas

tik metiniams
prenumeratoriams!

Nesivėluokit!

JAU METAS UŽSIPRENUMERUOTI

KARYS

1933 METAMS

JEI NORIMA SAVO LAIKU GAUTI

GRAŽŲ SIENINĮ KALENDORIŲ

Kalendorius,

kaip „Kario“ priedas,
bus duodamas

tik metiniams
prenumeratoriams!

Nesivėluokit!